

ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра економіки, підприємництва та готельно-ресторанної справи

«ДОПУЩЕНО ДО ЗАХИСТУ»

Завідувач кафедри:

д.е.н., професор

Володимир ЗАЙЧЕНКО

«25» грудня 2023 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

ЗА ДРУГИМ (МАГІСТЕРСЬКИМ) РІВНЕМ ВИЩОЇ ОСВІТИ

на тему:

«Удосконалення системи оперативного управління сільськогосподарським підприємством на основі використання елементів диджиталізації

(на прикладі приватного підприємства агрофірма «Могутнє»

с. Глібівка Вишгородського району Київської області)

**«Improving the operational management system of an agricultural enterprise
based on the use of digitalization elements»**

Виконав здобувач вищої освіти 2м курсу,
групи ЕА-22мз-1,4 ОПП «Економіка
агробізнесу та аготрейдингу»
спеціальності 051 «Економіка»
Богаченко Сергій Володимирович

«25» грудня 2023 р.

Керівник роботи:

к.т.н., доц. Савеленко Г.В.

«25» грудня 2023 р.

Рецензент:

к.е.н., доцент Бондар Ю.А.

«_____» _____ 2023 р.

м. Кропивницький

Центральноукраїнський національний технічний університет
Факультет Економічний
Кафедра Економіки та підприємництва
Рівень вищої освіти другий (магістерський)
Галузь знань Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність 051 – «Економіка»
Освітньо-професійна Економіка агробізнесу та агротрейдингу
(освітньо-наукова) програма

ЗАТВЕРДЖУЮ:
Завідувач кафедри економіки
та підприємництва

(підпис)
д.е.н., проф Володимир ЗАЙЧЕНКО
(наук. ступінь, вч. звання, ім'я та прізвище)

« 9 » вересня 2023 року

**ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ
ЗА ДРУГИМ (МАГІСТЕРСЬКИМ) РІВНЕМ ВИЩОЇ ОСВІТИ
ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ**

Богаценка Сергія Володимировича

(прізвище, ім'я та по-батькові)

1. Тема роботи «Удосконалення системи оперативного управління сільськогосподарським підприємством на основі використання елементів диджиталізації (на прикладі приватного підприємства агрофірма «Могутнє» с. Глібівка Вишгородського району Київської області)»
2. Керівник роботи Савеленко Григорій Володимирович, к.т.н., доцент
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)
3. Строк подання роботи до захисту 25 грудня 2023
4. Мета та завдання кваліфікаційної роботи Мета кваліфікаційної роботи: дослідження теоретичних основ та розроблення практичних рекомендацій щодо удосконалення системи оперативного управління сільськогосподарським підприємством на основі використання елементів диджиталізації. Завдання: розкрити теоретичні основи оперативного управління сільськогосподарських підприємств; визначити особливості оперативного управління в агробізнесі; розглянути особливості оперативного планування в аграрних підприємствах; провести аналіз Інформаційного забезпечення оперативного управління та стратегій інноваційного розвитку сільсь-когосподарських підприємств; провести аналіз результатів господарської діяльності ГП «Могутнє»; обґрунтувати вибір ІТ для диджиталізації процесів оперативного управління; оцінити економічну ефективність удосконаленої системи оперативного управління.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів виконання кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	Ознайомлення з літературними джерелами	09.09.23-20.09.23	
2.	Написання вступу та першого розділу «Теоретичні основи оперативного управління сільськогосподарських підприємств»	21.09.23-10.10.23	
3.	Написання другого розділу «Аналіз результатів господарської діяльності ПП «МОГУТНЄ»	11.10.23-11.11.23	
4.	Написання третього розділу «Шляхи удосконалення системи оперативного управління ГП агрофірма «МОГУТНЄ»	12.11.23-10.12.23	
5.	Оформлення кваліфікаційної роботи	10.12.23-15.12.23	
6.	Перевірка кваліфікаційної роботи на унікальність та виявлення академічного плагіату	15.12.23-20.12.23	
7.	Підготовка ілюстративного матеріалу, отримання відгуку наукового керівника, зовнішньої рецензії, рецензії, підготовка до захисту	20.12.23-25.12.23	

Дата видачі завдання

«9» вересня 2023 р.

Керівник роботи _____ Савеленко Г. В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Завдання прийняте до виконання

«9» вересня 2023 р.

Здобувач _____ Богаченко С. В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Богаченко С. В. Удосконалення системи оперативного управління сільськогосподарським підприємством на основі використання елементів диджиталізації (на прикладі приватного підприємства агрофірма «Могутнє» с. Глібівка Вишгородського району Київської області): кваліфікаційна робота за другим (магістерським) рівнем вищої освіти за ОПП «Економіка агробізнесу та аготрейдингу» зі спеціальності 051 – «Економіка» / Центральноукраїнський національний технічний університет. Кропивницький, 2023. 68 с.

У першому розділі роботи досліджено теоретичні основи оперативного управління сільськогосподарських підприємств. Проаналізовано сутність та завдання оперативного управління. Визначено специфіку оперативного управління в сільському господарстві. Розглянуто інформаційне забезпечення оперативного управління на агропідприємствах. Проаналізовано стратегії інноваційного розвитку сільськогосподарських підприємств.

У другому розділі роботи здійснено аналіз використання виробничих ресурсів підприємства. Надано загальну організаційно-економічну характеристику приватного підприємства «Могутнє». Здійснено аналіз фінансово-економічних результатів діяльності та проведений дискримінантний аналіз ймовірності банкрутства підприємства.

У третьому розділі розроблено науково-практичні рекомендації щодо удосконалення системи оперативного управління підприємства. Запропоновані напрямки диджиталізації в агросекторі. Обґрунтовано і запропоновано ІТ для диджиталізації процесів оперативного управління та проведено розрахунок економічної ефективності її впровадження.

Ключові слова: диджиталізація агропідприємств, інформаційне забезпечення, оперативне управління, управління в агробізнесі, стратегія, агробізнес.

ANOTATION

Bogachenko S. V. Improving the system of operational management of an agricultural enterprise based on the use of digitalization elements (on the example of the private enterprise of the agricultural firm "Mogutne" in the village of Hlibivka, Vyshgorod district, Kyiv region): qualification work for the second (master's) level of higher education under the OPP "Economics of Agribusiness and of Agrotrading" from specialty 051 - "Economics" / Central Ukrainian National Technical University. Kropyvnytskyi, 2023. 68 p.

In the first section of the work, the theoretical foundations of operational management of agricultural enterprises are investigated. The essence and tasks of operational management are analyzed. The specifics of operational management in agriculture are defined. The information provision of operational management at agricultural enterprises is considered. Strategies of innovative development of agricultural enterprises are analyzed.

In the second section of the work, an analysis of the use of the enterprise's production resources was carried out. The general organizational and economic characteristics of the private enterprise "Mogutne" are given. An analysis of the financial and economic results of the activity was carried out and a discriminant analysis of the probability of bankruptcy of the enterprise was carried out.

In the third section, scientific and practical recommendations for improving the operational management system of the enterprise have been developed. Proposed directions of digitization in the agricultural sector. IT for the digitization of operational management processes was substantiated and proposed, and the economic efficiency of its implementation was calculated.

Keywords: digitization of agricultural enterprises, information support, operational management, management in agribusiness, strategy, agribusiness.

ЗМІСТ

Перелік умовних позначень	6
ВСТУП.....	7
1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОПЕРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ	11
1.1 Сутність та завдання оперативного управління.....	11
1.2 Особливості оперативного управління в сільському господарстві	17
1.3 Оперативне планування в аграрних підприємствах	18
1.4 Інформаційне забезпечення оперативного управління в сільському господарстві	20
1.5 Стратегії інноваційного розвитку сільськогосподарських підприємств....	21
2. АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТІВ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПП «МОГУТНЄ».....	27
2.1. Загальна організаційно-економічна характеристика підприємства.....	27
2.2. Аналіз використання виробничих ресурсів підприємства.....	35
2.3. Аналіз фінансово-економічних результатів діяльності ПП «Могутнє»....	45
2.4. Дискримінантний аналіз ймовірності банкрутства ПП «Могутнє»	49
3. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ОПЕРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ПП АГРОФІРМА «МОГУТНЄ»	52
3.1 Напрями диджиталізації в агросекторі	52
3.2. Обґрунтування вибору ІТ для диджиталізації процесів оперативного управління	54
3.3. Розрахунок економічної ефективності удосконаленої системи оперативного управління	56
3.3.1. Визначення об'єму капітальних вкладень.....	56
3.3.2. Розрахунок витрат, пов'язаних з експлуатацією автоматизованих систем.....	57
3.3.3 Витрати на паливо-мастильні матеріали	59
3.3.4. Витрати на обслуговування та ремонт засобів автоматизації.....	60
3.3.5. Визначення терміну окупності капіталовкладень	60
ВИСНОВКИ.....	63
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	66
ДОДАТКИ.....	69

Перелік умовних позначень

ГІС – геоінформаційна система

ІТ – інформаційні технології

ІС – інформаційна система

ОЗ – основні засоби

ОФ – основні фонди

ПП – приватне підприємство

ПММ – паливо-мастильні матеріали

ПР – поточний ремонт

с/г – сільськогосподарський

СФГ – селянське фермерське господарство

ТО – технічне обслуговування

ВСТУП

Актуальність теми. В умовах динамічності та невизначеності ринкового середовища, ефективне оперативне управління набуває вирішального значення для забезпечення конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств. Проте традиційні підходи до оперативного менеджменту в аграрній сфері часто є застарілими та не дозволяють швидко реагувати на зміни. Саме тому актуальним є впровадження сучасних інструментів диджиталізації для вдосконалення системи оперативного управління сільгоспвиробництвом. Дослідження у цій сфері дозволять розробити дієві рекомендації для підвищення оперативності та гнучкості управління аграрними підприємствами.

Сучасний розвиток світової економіки та ринкових відносин демонструє високу важливість і часто незамінність процесів цифровізації. Конкурентоспроможність аграрних підприємств та агросектору в цілому безпосередньо залежить від успіху диджиталізації.

Ефективне функціонування сільськогосподарських підприємств в сучасних умовах вимагає постійного вдосконалення системи управління ними.

Оперативне управління операційною діяльністю охоплює процеси та дії, спрямовані на забезпечення ефективної щоденної роботи компанії. Воно є складовою системи менеджменту підприємства, відіграє важливу роль в організації його успішного функціонування.

Оперативне управління передбачає функції та процеси з управління поточною діяльністю в межах стратегічних цілей. Воно забезпечує виконання завдань і планів, контроль виробництва та коригування їх у разі потреби. Такий підхід є необхідним для постійного моніторингу та дотримання виробничих планів.

Процесами диджиталізації сільськогосподарських підприємств займалися такі науковці: А. Беленков [1], В. Василенко [2], К. Вакуленко [3], С. Давимука, Л. Федулова [4], О. Піжук [5], М. Руденко [6], Д. Сурди [7] та інші. В той же час, недостатньо уваги приділялося питанням впровадження елементів диджиталізації в систему оперативного управління сільськогосподарськими

підприємствами. Залишаються невирішеними питання використання технологій штучного інтелекту, блокчейн, хмарних обчислень тощо для удосконалення оперативного менеджменту в аграрному секторі.

За прогнозами аналітиків, цифрова трансформація може підвищити продуктивність аграрного сектору України на 15-20% протягом 5 років [8]. Для цього потрібні як технологічне оновлення, так і розвиток персоналу та систем управління.

Більшість вітчизняних сільськогосподарських підприємств не мають системи оперативного управління або вона реалізована фрагментарно. Це зумовлює необхідність подальшого розвитку теорії та практики оперативного управління, розробки комплексного методологічного підходу до створення такої системи на сільськогосподарському підприємстві. Враховуючи теоретичне та практичне значення досліджень оперативного управління для сільгоспвиробників, обрано тему роботи та визначено коло питань щодо удосконалення оперативного управління на сільськогосподарських підприємствах.

Мета та завдання дослідження.

Метою випускної кваліфікаційної роботи є розширення теоретико-методичних засад та розроблення рекомендацій науково-прикладного змісту щодо удосконалення системи оперативного управління сільськогосподарським підприємством на основі використання елементів диджиталізації (на прикладі приватного підприємства агрофірма «Могутнє» с. Глібівка Вишгородського району Київської області).

Для досягнення поставленої мети необхідне вирішення таких завдань:

- здійснити аналіз наукової думки щодо розуміння сутності та завдання оперативного управління;
- визначити особливості оперативного управління в сільському господарстві;
- визначити особливості оперативного планування в аграрних підприємствах;

- провести аналіз інформаційного забезпечення оперативного управління в сільському господарстві;
- провести аналіз стратегій інноваційного розвитку сільськогосподарських підприємств;
- провести аналіз результатів господарської діяльності ПП «МОГУТНЄ»;
- запропонувати напрями диджиталізації в агросекторі;
- обґрунтувати вибір ІТ для диджиталізації процесів оперативного управління;
- оцінити економічну ефективність удосконаленої системи оперативного управління.

Об'єктом дослідження є процеси оперативного управління на основі використання елементів диджиталізації на прикладі на прикладі сільськогосподарського приватного підприємства агрофірма «Могутнє».

Предметом дослідження є теоретичні, методичні та прикладні аспекти удосконалення оперативного управління на агропідприємстві.

Інформаційною основою роботи слугують різноманітні офіційні джерела інформації з питань розвитку та оперативного управління підприємств агробізнесу. В процесі виконання кваліфікаційної роботи вивчалися нормативно-правові акти, державні програми, Закони України стосовно підтримки агробізнесу, праці сучасних вітчизняних і зарубіжних авторів з питань оперативного менеджменту, інтернет-джерела за напрямом дослідження, а також матеріали статистичної звітності досліджуваного приватного підприємства агрофірма «Могутнє».

Наукова новизна отриманих результатів кваліфікаційної роботи:

- *удосконалено* програмно-цільові заходи щодо оперативного управління сільськогосподарського підприємства;
- *набула подальшого розвитку* система оперативного управління підприємства, що дозволила оптимально розподілити його ресурси.

Практичне значення результатів полягає в розробці пропозицій щодо оперативного управління на основі впровадження систем ERP та моніторингу техніки. Їх реалізація надасть керівництву оперативну інформацію про бізнес-

процеси, що сприятиме прийняттю ефективних рішень. Отже, практична цінність роботи - в рекомендаціях для підвищення оперативності управління сільгосппідприємством за рахунок нових технологій. Впровадження цих пропозицій удосконалисть оперативний менеджмент на виробництві.

Апробація отриманих результатів: основні висновки та пропозиції виконаної кваліфікаційної роботи було викладено у доповіді на Всеукраїнській науково-практичній конференції «Проблеми і перспективи економічного розвитку в умовах модернізаційних процесів в Україні та світі», яка відбулася 12 грудня 2023 р. у м. Кропивницький, в ЦНТУ). Тези доповіді опубліковано у збірнику матеріалів конференції (назва тез доповіді – «Інновації в сільському господарстві»).

Структура та обсяг кваліфікаційної роботи. Випускна кваліфікаційна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Загальний обсяг роботи становить 82 сторінку, у тому числі 68 сторінок основного тексту. Ілюстративний матеріал кваліфікаційної роботи включає 14 таблиць і 6 рисунків.

1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОПЕРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

1.1 Сутність та завдання оперативного управління

Оперативне управління відіграє вкрай важливу роль в сільському господарстві, оскільки саме воно забезпечує поточне функціонування аграрних підприємств та координацію їх діяльності з урахуванням галузевої специфіки.

Оперативне управління являє собою процес регулювання поточної виробничо-господарської діяльності підприємства, спрямований на реалізацію тактичних та оперативних планів. Воно має оперативний, щоденний характер і охоплює короткостроковий період і дає змогу раціонально використовувати наявні ресурси, планувати й контролювати виробничі процеси. Завдяки цьому можна підвищити продуктивність праці, знизити витрати та покращити якість продукції.

Оперативне управління також дозволяє швидко реагувати на зміни кон'юнктури ринку, постачань сировини тощо. Це сприяє адаптації підприємства до нових умов і забезпеченню стабільності виробництва. Крім того, завдяки оперативному контролю можна вчасно виявляти недоліки та усувати їх, підтримуючи високу якість продукції та задоволеність клієнтів.

Ефективне планування й управління виробничими ресурсами і запасами дозволяє оптимізувати витрати, уникнути дефіциту чи надлишку матеріалів. Оперативний моніторинг дає змогу виявляти потенційні ризики та знижувати їх вплив, що сприяє фінансовій стійкості підприємства. Крім того, оперативне управління забезпечує виконання виробничих планів і досягнення цілей компанії.

Оперативне керівництво операційною діяльністю є критично важливим для успішного функціонування підприємства. Воно фокусується на поточних завданнях ефективного виробництва і є ключовим фактором досягнення конкурентоспроможності компанії.

Ефективна система оперативного управління виробництвом має конкретну мету, критерії її досягнення, функції та структуру. Головною метою є виконання

планів виробництва й поставок продукції за обсягом, асортиментом і якістю у встановлені терміни з раціональним використанням ресурсів та потенціалу підприємства.

Для успішного функціонування такої системи ключовим є визначення та послідовна реалізація основних завдань на рівні як підприємства загалом, так і окремих підрозділів та виконавців. Ці завдання можна поділити на чотири основні групи, які виконуються послідовно: планування виробництва, організація виконання планів, оперативний облік та контроль, регулювання ходу виробництва.

Реалізація цих завдань дозволяє налагодити ефективне функціонування операційної діяльності, своєчасне реагування на відхилення та оптимальне використання наявних ресурсів для досягнення виробничих цілей підприємства.

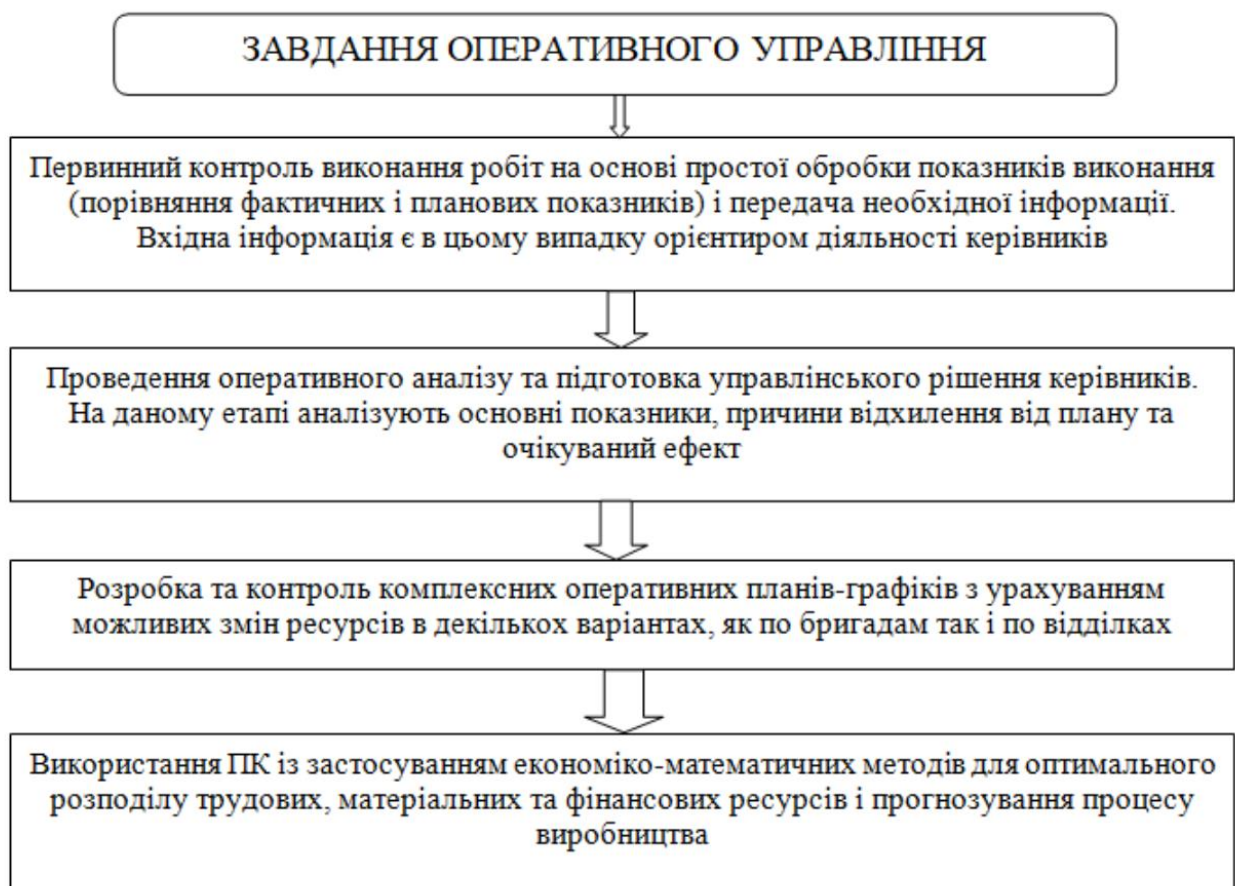

Рис. 1. Завдання оперативного управління

Система оперативного управління на підприємстві ґрунтується на реалізації взаємопов'язаного комплексу функцій: планування, організації, обліку,

контролю, аналізу та регулювання. Останні чотири з яких об'єднують під загальним поняттям диспетчеризації.

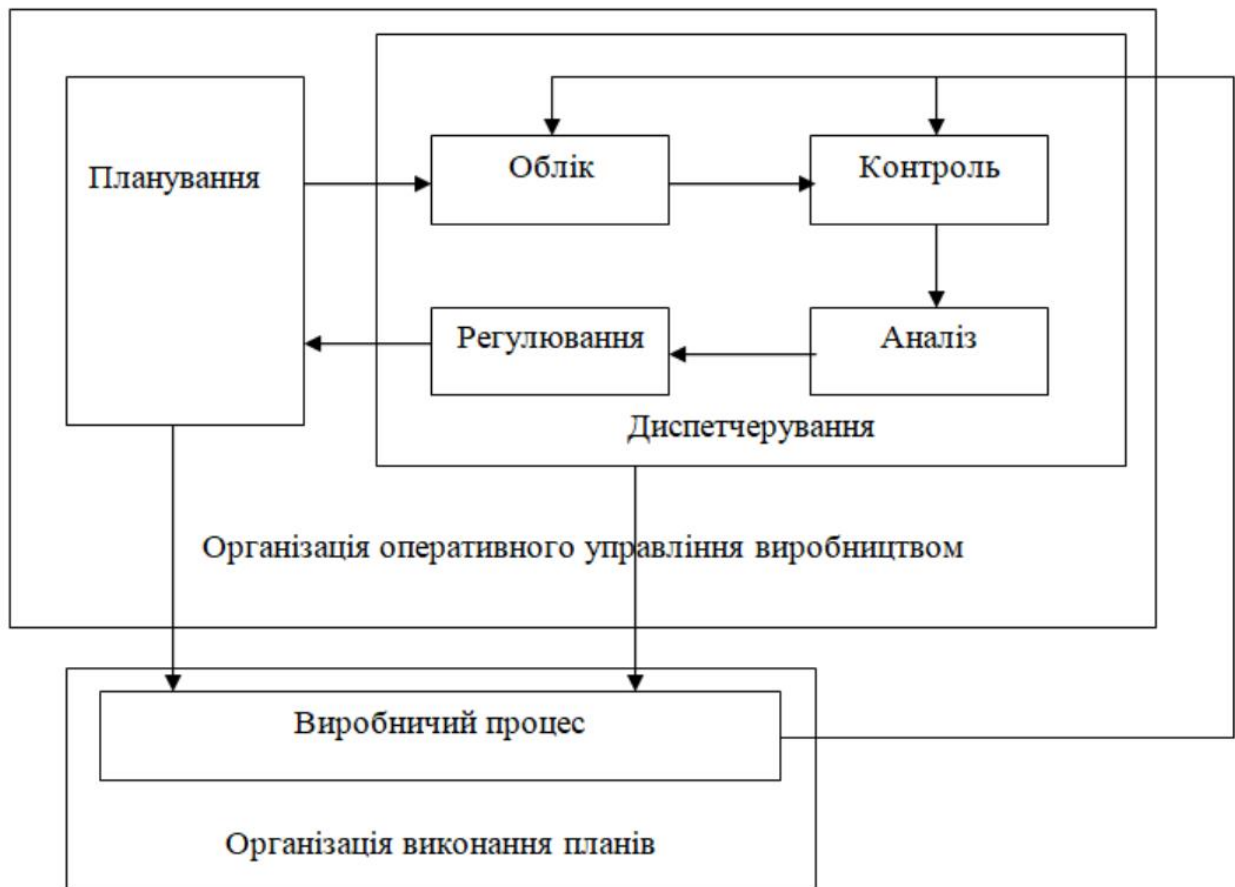

Рис. 2. Структурна схема системи оперативного управління виробничим процесом [9]

Планування відіграє визначальну роль в оперативному управлінні, адже передбачає розробку та ухвалення короткотермінових управлінських рішень у формі різних оперативних планів.

Головними завданнями оперативного планування є: забезпечення взаємозв'язку ресурсів, календарне узгодження робіт, раціональна організація процесів задля ефективного використання наявних ресурсів.

Оперативні плани мають сприяти узгодженості та взаємодії всіх підрозділів для нарощування обсягів виробництва, продуктивності праці та ефективності використання ресурсів. Важливо враховувати галузеві особливості агровиробництва: агротерміни, біологічні цикли, погодні умови тощо [10].

На підприємстві оперативний облік здійснюється шляхом збору необхідних даних - вимірювань, зведень, звітів, спостережень за виробничими процесами. За функціями управління виділяють різні типи облікової інформації: адміністративну, технологічну, кадрову тощо.

Щоденні виміри обсягів робіт проводять виконавці, бригадири, майстри. Ці дані передаються відповідальній особі, яка обробляє та надає зведену звітність до диспетчерської.

Оперативний облік відіграє важливу роль, забезпечуючи систематичне збирання, аналіз і інтерпретацію поточних даних щодо виробництва, фінансів, ресурсів тощо. Він надає актуальну інформацію для прийняття управлінських рішень, дозволяє виявляти відхилення та коригувати плани.

Оперативний облік також сприяє контролю ресурсів, оцінці ефективності процесів, пошуку резервів підвищення продуктивності. Він забезпечує точність звітності, контроль виконання зобов'язань та ефективне управління персоналом.

Оперативний облік на підприємстві є ключовим інструментом для забезпечення ефективного функціонування, прийняття зважених управлінських рішень та досягнення цілей. Він дозволяє отримувати актуальну інформацію для аналізу та регулювання операційної діяльності.

Оперативний контроль також відіграє важливу роль в управлінні підприємством. Його мета - забезпечити моніторинг бізнес-процесів підприємства для досягнення цілей та підвищення ефективності. Оперативний контроль передбачає збір та аналіз поточних даних, виявлення відхилень фактичних показників від запланованих, з'ясування причин цих відхилень. На основі контролю приймаються управлінські рішення щодо коригувальних дій для усунення негативних відхилень чи реалізації виявлених можливостей.

Оперативний контроль має велике значення для успішного функціонування підприємства, оскільки:

1. дозволяє вчасно виявляти проблемні ділянки бізнес-процесу чи непередбачені ситуації, що можуть вплинути кінцевий результат. Це надає можливість оперативно реагувати для мінімізації негативних наслідків;

2. забезпечує контроль за виконанням запланованих завдань, процесів та планів. Дає змогу відстежувати прогрес, порівнювати фактичні результати з цільовими показниками і вносити своєчасні корективи;
3. сприяє ефективному використанню ресурсів шляхом виявлення надлишкових або непродуктивних ресурсів та забезпечення їх оптимального розподілу;
4. допомагає виявляти проблеми з якістю продукції чи послуг та вживати заходів для їх усунення, підвищуючи задоволеність клієнтів;
5. забезпечує важливі дані для стратегічного планування шляхом аналізу даних, визначення перспективних напрямів розвитку та потенційних ризиків.

Отже, оперативний контроль є важливим інструментом забезпечення ефективності та конкурентоспроможності підприємства.

Оперативний контроль дає змогу своєчасно реагувати на зміни внутрішнього і зовнішнього середовища, відстежувати процеси та результати роботи, а також забезпечувати раціональне використання ресурсів.

Оперативний аналіз охоплює різні сфери діяльності - економічну, технологічну, організаційну тощо. Він полягає у зіставленні фактичних та запланованих показників виробництва, оцінці виконання рішень для визначення їх результативності.

Систематичний економічний аналіз дає змогу своєчасно виявляти недоліки та можливості вдосконалення виробничого процесу. Щоденний контроль виконання завдань, використання ресурсів, дотримання агротермінів дає можливість детально дослідити хід робіт, проаналізувати зміну витрат і собівартості. Оперативний аналіз також впливає на коригування технологічних карт і є важливим при плануванні.

Регулювання - це завершальна фаза оперативного управління, спрямована на підтримку ритмічності та безперервності виробництва відповідно до встановленої пропорційності. Основою є оперативний план-графік, ефективність якого залежить від повноти інформації та методів оцінки відхилень. Тому

важливо визначити необхідний обсяг даних та показників для об'єктивного аналізу процесу і виконання завдань.

Будь-яка система складається з зовнішнього середовища (вхідні та вихідні дані, зв'язок із зовнішнім середовищем, зворотний зв'язок) та внутрішньої структури (взаємопов'язані компоненти для дії суб'єкта управління на об'єкт, обробки даних та досягнення цілей).

Внутрішнє середовище визначається внутрішніми факторами - корпоративною культурою, оргструктурою, технологіями, активами. Корпоративна культура є одним з найвагоміших чинників, що впливає на оперативне управління та регулювання.

Внутрішня культура підприємства повинна гармоніювати як із зовнішніми вимогами, так і зі стратегічним курсом компанії. При дослідженні системи оперативного управління виробництвом слід приділяти увагу саме чинникам внутрішнього середовища, оскільки вони знаходяться під безпосереднім впливом менеджерів.

Основні елементи внутрішнього середовища - цілі, структура, завдання, технології та кадри - надзвичайно важливі для здійснення оперативного управління діяльністю підприємства. Кожен з цих елементів впливає на ефективність та успішність управлінських процесів.

Отже, аналіз та врахування факторів внутрішнього середовища є важливим для побудови дієвої системи оперативного управління виробництвом. Це дозволяє приймати обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням реальних можливостей та обмежень конкретного підприємства.

Ключові фактори внутрішнього середовища, що впливають на оперативне управління:

1. цілі. Чіткі, конкретні, вимірювані цілі задають напрям діяльності та орієнтири для оперативних рішень;
2. структура. Визначає розподіл повноважень, відповідальності, комунікацій. Впливає на швидкість і ефективність рішень, координацію та взаємодію підрозділів;

3. завдання. Конкретні, зрозумілі, вимірювані завдання дозволяють орієнтуватися на досягнення цілей;
4. технології. Вибір оптимальних технологій підвищує продуктивність, якість, ефективність процесів;
5. персонал. Компетентний, мотивований, добре організований персонал є ключовим ресурсом. Потребує розвитку, створення сприятливого середовища.

Врахування цих факторів забезпечує оптимальне функціонування операційної діяльності та успішне вирішення завдань оперативного управління.

1.2 Особливості оперативного управління в сільському господарстві

Оперативне управління в аграрному секторі має певні галузеві особливості, пов'язані зі специфікою сільськогосподарського виробництва. Розглянемо основні з них:

- с/г виробництво характеризується сезонністю та циклічністю виробничих процесів. Більшість робіт можливо виконувати лише протягом певних періодів року та агротехнічних строків. Це ускладнює розподіл навантаження між підрозділами;

- с/г виробництво сильно залежить від природно-кліматичних умов, які важко прогнозувати. Керівництво має бути готовим оперативно реагувати на несприятливі явища погоди;

- аграрні компанії мають територіально розпорошені виробничі підрозділи - поля, ферми, склади, елеватори тощо. Це ускладнює їх координацію та логістику;

- операційний цикл у сільському господарстві досить тривалий тому потрібне довгострокове оперативне планування;

- існують підвищені вимоги до синхронізації та взаємозв'язку різних виробничих процесів. Зрив одного процесу може зірвати весь цикл;

- оперативне управління повинно швидко реагувати на зміну ситуації, наприклад, через погодні умови. Потрібен постійний моніторинг обстановки.

Отже, особливості аграрного виробництва зумовлюють специфіку оперативного управління в сільському господарстві. Його ефективність значною мірою залежить від врахування цих факторів при плануванні, організації, координації та контролі поточної діяльності.

1.3 Оперативне планування в аграрних підприємствах

Оперативне планування відіграє ключову роль в управлінні сільськогосподарським виробництвом. Воно має ряд своїх особливостей на аграрних підприємствах.

Рис. 3. Основні завдання оперативного управління в аграрних підприємствах

Оперативне планування відіграє ключову роль в управлінні сільськогосподарським виробництвом. Воно має ряд своїх особливостей на аграрних підприємствах та потребує використання специфічних інструментів та методів, адаптованих до особливостей сільськогосподарського виробництва.

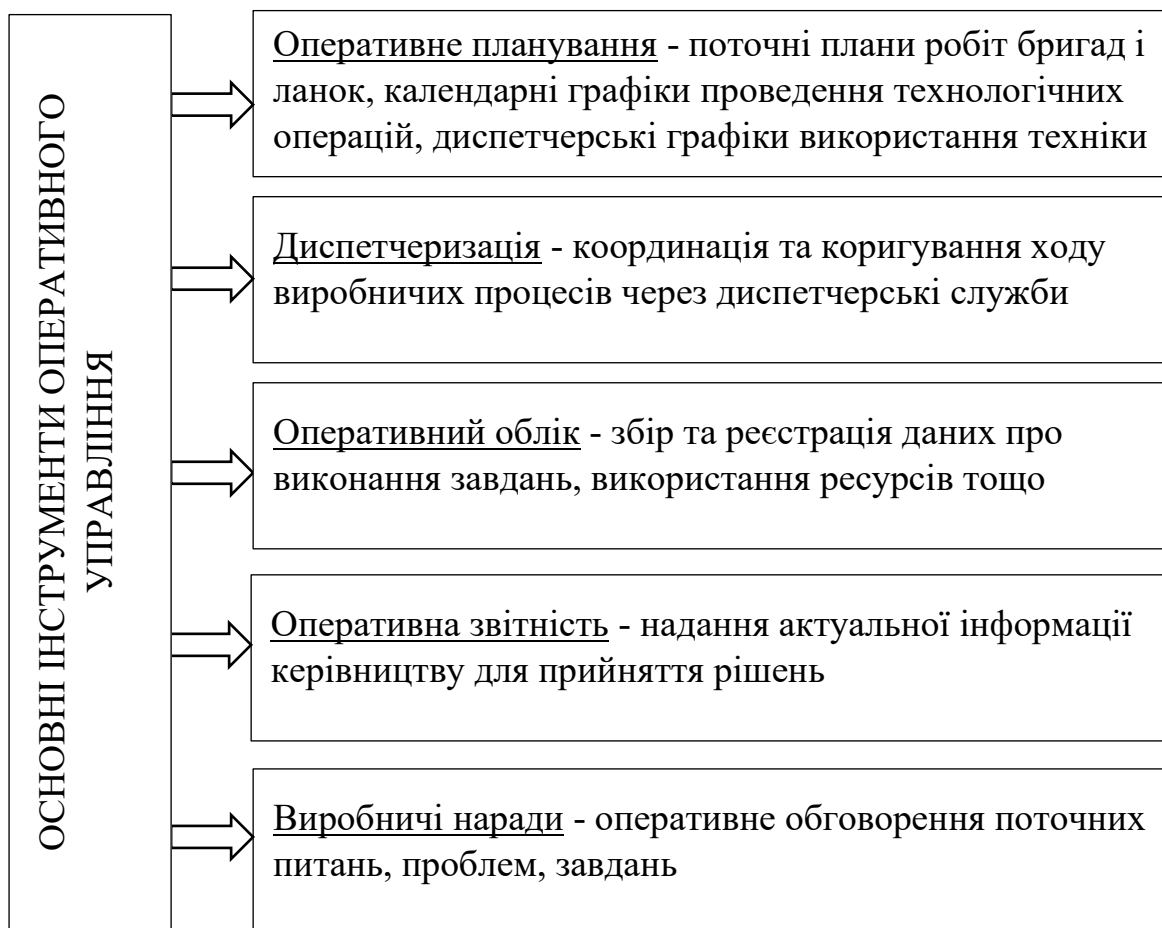

Рис. 4. Основні завдання оперативного управління в аграрних підприємствах

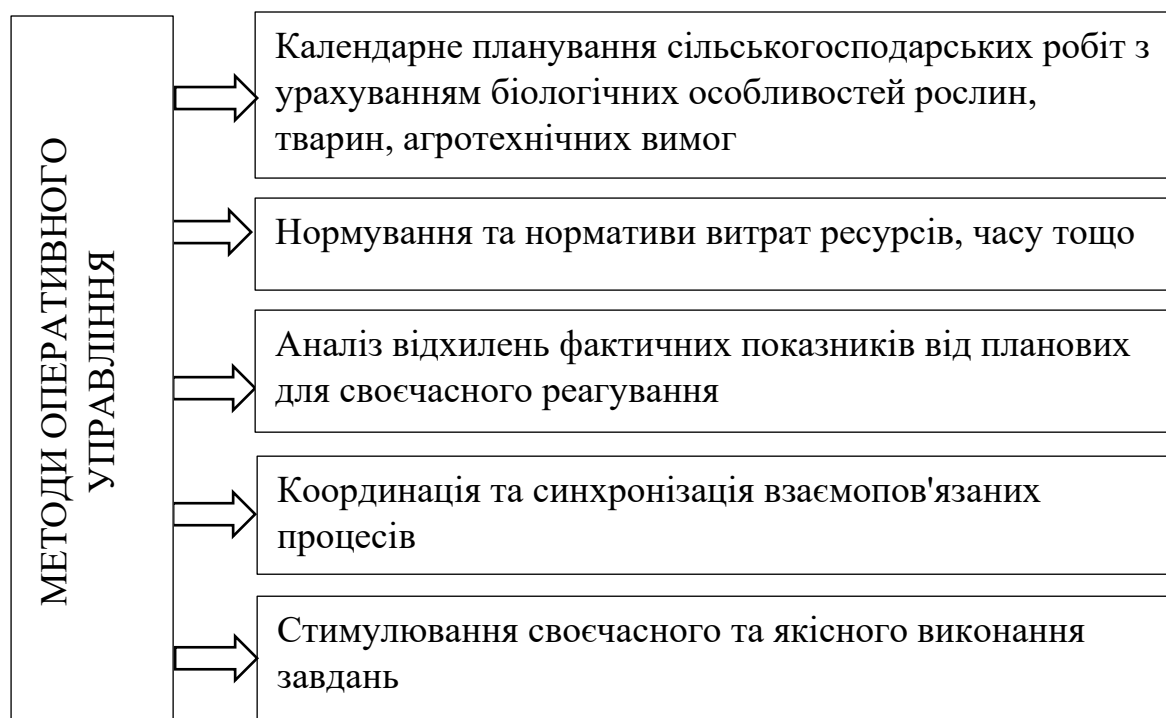

Рис. 5. Основні методи оперативного управління

Оперативні плани в агросекторі включають:

- щоденні завдання для ланок та бригад щодо обсягів робіт;
- декадні та місячні графіки виконання окремих операцій з визначенням термінів;
- оперативно-календарне планування технологічних процесів у рослинництві та тваринництві.

Особливе значення має календарне планування сільськогосподарських робіт з урахуванням агротехнічних вимог та природно-кліматичних умов. Важливим інструментом є диспетчеризація - оперативне регулювання виробничих процесів. За допомогою диспетчерських служб координується робота підрозділів, техніки, транспорту. Ефективний інструментарій оперативного управління в сільському господарстві має враховувати галузеву специфіку (рис. 5) та спиратися на обґрунтовані методи планування, обліку, аналізу, координації й стимулювання поточної діяльності. Це забезпечує чітке функціонування всіх виробничих процесів агропідприємства

Для гнучкого оперативного планування потрібна своєчасна достовірна інформація. Сучасні інформаційні системи дозволяють автоматизувати збір і обробку даних про хід виробництва.

Отже, оперативне планування в аграрних підприємствах потребує особливих підходів, пов'язаних зі специфікою галузі. Його ефективна організація є запорукою успішного оперативного управління сільськогосподарським виробництвом.

1.4 Інформаційне забезпечення оперативного управління в сільському господарстві

Ефективне оперативне управління в аграрних підприємствах неможливе без якісного інформаційного забезпечення. Воно, зазвичай, має низку особливостей:

По-перше, для оперативного планування, обліку та контролю потрібні своєчасні та достовірні дані про стан виробничих процесів, використання ресурсів, виконання завдань.

По-друге, інформація повинна надходити регулярно, адже ситуація в аграрному виробництві динамічно змінюється.

По-третє, важливою є аналітична обробка даних для виявлення проблем та підготовки управлінських рішень.

По-четверте, потрібні засоби оперативного обміну інформацією між підрозділами та фахівцями компанії.

Для вирішення цих завдань доцільно використовувати сучасні інформаційні технології:

- автоматизовані системи збору даних з виробництва (Agrooffice, BAS АГРО. Бухгалтерія тощо);
- електронні системи документообігу та звітності (DocsVision, DIRECTUM);
- аналітичні програми для моделювання та прогнозування (Project Expert);
- корпоративні мережі та засоби комунікації (Skype, Slack);
- мобільні додатки для оперативного зв'язку та інформування (Viber, Telegram, WhatsApp).

Отже, застосування сучасних інформаційних технологій значно підвищує ефективність оперативного управління в аграрному бізнесі. Це ключовий фактор конкурентоспроможності агропідприємств.

Оперативне управління має вирішальне значення для поточної діяльності аграрних підприємств. Воно має враховувати галузеві особливості та спиратися на сучасні інформаційні системи. Ефективне оперативне управління сприяє підвищенню результативності агробізнесу.

1.5 Стратегії інноваційного розвитку сільськогосподарських підприємств

У глобальній економіці агросектор є однією з найперспективніших галузей. Інноваційні стратегії ґрунтуються на оцінці внутрішніх та зовнішніх стратегічних факторів, що впливають на виробництво. Це організаційні особливості аграрних підприємств, кон'юнктура аграрних ринків, можливості запровадження новітніх технологій, конкурентне середовище, інвестиційна політика стосовно виробництва, переробки та реалізації продукції.

Вітчизняні аграрні компанії вивчають міжнародний досвід та шукають можливості впровадження високоефективних інновацій у свою діяльність. Інноваційна активність дає змогу забезпечити конкурентоспроможність продукції на вітчизняному і світовому ринках. Вона є вагомим фактором соціально-економічного розвитку та вирішення проблем сільських територій [11].

За даними аналітичних звітів, частка інноваційно активних підприємств в українському агросекторі у 2020 році становила 12%, що на 3% більше ніж у 2015 році. Це свідчить про поступове зростання інноваційної діяльності в аграрній сфері.

Сучасний стан інноваційної діяльності аграрних підприємств свідчить про недостатнє використання інструментів інноваційного менеджменту для підвищення ефективності їх виробничого потенціалу. В агросекторі відбуваються динамічні зміни, більшості компаній важко спрогнозувати стійкі конкурентні переваги на майбутнє. Інновації є дієвим важелем підвищення конкурентоспроможності та ключовим напрямком стратегічного і тактичного управління.

Стратегічне управління інноваціями передбачає на пошук та реалізацію проектів, які забезпечать стабільний розвиток компанії в довгостроковій перспективі. Вибір інноваційної стратегії залежить від базової стратегії, поточного стану та конкурентного оточення підприємства. Головною стратегією розвитку аграрних інновацій є глобалізація з екологічними, технологічними складовими та стратегією бізнес-планування. Основні напрями інноваційної стратегії: цільові ринки, асортимент продукції, ціноутворення, стимулювання переробки і збуту тощо. Завданням є зміни в техніці, технологіях, організації, економіці та соціальній сфері для отримання економічного ефекту та задоволення суспільних потреб.

За оцінками експертів, реалізація інноваційних проектів в аграрному секторі України дозволяє збільшити врожайність на 20-30%, підвищити якість продукції та знизити собівартість. Це сприятиме нарощуванню експортного потенціалу галузі.

Інноваційна діяльність в агросекторі - це комплексний процес створення нових високоврожайних сортів і культур, виведення продуктивної худоби та насіння, виготовлення ефективних сільгоспмашин, впровадження передових технологій, організаційно-економічних та управлінських рішень, комерціалізації сучасних продуктів.

Основу інноваційного потенціалу аграрних підприємств становлять кадри, матеріально-технічні ресурси та науково-технічна власність. Для розвитку аграрних інновацій в Україні необхідно подолати фінансову нестабільність галузі, що стримує залучення інвестицій. Пріоритетом держполітики має стати вдосконалення законодавства та фінансове оздоровлення аграрних підприємств.

Стратегія інноваційного розвитку включає низку дій та методів здійснення інноваційної діяльності, які забезпечують конкурентні переваги завдяки нововведенням. Метою державної політики є створення умов для розвитку науково-технічного потенціалу, впровадження сучасних екотехнологій та виробництва конкурентоспроможної інноваційної продукції.

За оцінками експертів, реалізація стратегії інноваційного розвитку дозволить збільшити продуктивність праці в аграрному секторі України на 15-20% протягом найближчих 5 років.

Інноваційна стратегія аграрних підприємств ґрунтується на системному підході до впровадження нововведень. Інноваційний потенціал розглядається як сукупність ресурсів, активів, можливостей та здатності здійснювати інноваційну діяльність. Це складна динамічна система генерування, накопичення і трансформації наукових ідей, технічних та маркетингових результатів в інноваційні продукти на основі безперервного управління підприємством [12].

Виділяють три стратегічні напрями технологічного оновлення агросектору: створення технологій для здешевлення продукції, підвищення її якості, а також випуску екологічно чистої продукції та ведення екологічної діяльності.

Для вдосконалення аграрної політики важливо враховувати інноваційну складову, що посилить внутрішні показники діяльності господарств на основі технологічних та організаційно-економічних можливостей. Однією з причин

низької інноваційності є відсутність механізмів стимулювання впровадження розробок [13].

За даними аналітиків, реалізація інноваційних проєктів в агросекторі України дозволяє підвищити врожайність на 20-30%. Тому розвиток інноваційної діяльності має стати пріоритетом аграрної політики.

Рис. 6. Взаємозв'язок стратегії інноваційної діяльності з іншими стратегіями розвитку сільськогосподарських підприємств [14]

Перспективною є концептуальна модель формування стратегії інноваційно-інвестиційної діяльності аграрних підприємств. Ключовим елементом є чітке визначення цілей, що забезпечить формулювання інноваційних орієнтирів на різних етапах. Ця модель дасть змогу підвищити конкурентоспроможність продукції, зміцнити позиції на ринку та ефективність функціонування підприємств [15].

Впровадження ресурсозберігаючих технологій обробітку ґрунту, таких як мінімальний, нульовий та смуговий, має проблеми адаптації в Україні. Це слабка держпідтримка, фінансові витрати, необхідність оновлення техніки та перехід від традиційних технологій до сучасних.

За оцінками експертів, подолання цих перешкод дозволить скоротити собівартість сільгосппродукції на 15-20%. Тому стимулювання впровадження інноваційних технологій має стати пріоритетом державної аграрної політики.

Аграрним підприємствам потрібен новий підхід до внутрішнього планування. Аналітичні системи дозволяють оптимізувати розміщення посівів, сівозміни, ущільнення посадок тощо. Електронний агрохімпаспорт кожного поля може бути в комп'ютерах чи мобільних пристроях. Програмне забезпечення надає функції автоматичного розрахунку потреби в ресурсах, ефективного управління земельними, виробничими, трудовими та фінансовими ресурсами.

Для залучення іноземних інвесторів потрібен бізнес-план, адаптований до умов України та міжнародних стандартів. В процесі бізнес-планування доцільно застосовувати спеціалізовані програми: BAS АГРО. Бухгалтерія, AgriChain, ГЕО-Агро, ГІС Панорама Землеробство, FarmingOSFarm, Works Site (Pro), , FarmView Record Keeper та інші.

Аграрний сектор України для впровадження інновацій потребує щорічних інвестицій не менше 75 млрд грн [16].

Впровадження передових систем землекористування та агротехнологій вимагає розробки інноваційних інформаційних технологій. До них належать системи глобального позиціонування, дистанційного зондування землі тощо.

Ефективними є інноваційні платформи, які працюють із великими даними в агросфері. Перспективним є використання смартфонів та мобільних додатків для відстеження транспорту, нагадування про операції, попередження критичних ситуацій. Логістичні питання вирішуються за допомогою сервісів аналізу розташування, відстаней, вантажопідйомності, маршрутів і часу доставки. Система GPS-моніторингу дозволяє контролювати пересування транспорту в реальному часі. Для обліку витрат палива, контролю роботи техніки використовують GPS-трекінг і лог-буки [17].

Впровадження технологічних інновацій в перспективі дозволить:

- мінімізувати залежність від погодних умов, заздалегідь вносити коригування планів механізованих робіт;
- автоматизувати полив та ефективно витрачати поливну воду;

- планувати агротехнічні операції на основі хіманалізу ґрунту;
- здійснювати моніторинг шкідників і планувати обробку в разі перевищення їх встановленого значення.

Розробка програми інноваційного розвитку та відповідної стратегії - фундамент формування конкурентних переваг і фінансової стійкості аграрних підприємств. Сучасні технології дозволяють виявляти недоліки та ризики у виробничих процесах для прийняття раціональних управлінських рішень.

Впровадження інновацій дозволяє не лише реалізувати стратегічні плани, але й заощадити земельні, виробничі, трудові та фінансові ресурси на тактичному рівні.

За оцінками, технологічна модернізація агросектору України дозволить підвищити продуктивність праці в галузі на 25-30% протягом 5 років. Тому інновації мають стати ключовим пріоритетом розвитку.

2. АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТІВ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПП «МОГУТНЄ»

2.1. Загальна організаційно-економічна характеристика підприємства

ПП Агрофірма «Могутнє» створене у вигляді приватного підприємства і зареєстроване 25.01.1999.

ПП Агрофірма «Могутнє» є самостійним юридичним суб'єктом, володіє відокремленим майном, незалежним балансом, рахунками в банках як у національній, так і в іноземній валюті, має інші реквізити юридичної особи.

Юридична адреса підприємства: Київська обл., Вишгородський р-н, село Глібівка, Урочище "ЛУГОВЕ", будинок 1-А.

Підприємство здійснює свою господарську діяльність керуючись законами України.

Підприємство незалежно планує свою виробничо-господарську та іншу діяльність.

У відповідності до Статуту основним видом діяльності підприємства є :

- вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур та насіння олійних культур;
- допоміжні види діяльності у рослинництві;
- післяурожайна діяльність;
- оброблення насіння для відтворення.

Основною метою діяльності Агрофірми є отримання прибутку від виробництва високоякісної продукції.

ПП «Агрофірма Могутнє» веде діяльність на площі 1,5 тис. га. Це лише частина виробничої структури, що включає кілька підприємств у Кіровоградській та Тернопільській областях.

Загальна площа земельного банку господарства сягає близько 10 тис. га. Засновник - президент Компанії «Агромир» Андрій Твердохліб.

Керівником організації є Пасека Віталій Петрович.

Кінцевий бенефіціар та власник агрофірми «Могутнє» є компанія «Сентасіо Трейдінг енд Інвестменс Лімітед», Кіпр.

Розмір статутного капіталу складає 3 275 970,00 грн.

Підприємства, що входять до складу Агрофірми «Могутнє», обробляють землю за технологією мінімального обробітку No-Till, яка передбачає відсутність попередньої механічної обробки ґрунту.

Така новітня технологія дозволяє економити вологу та кошти на вирощування, а також надає змогу проводити посівну операцію швидко та вчасно.

У 2022 році в агропідприємстві засіяли 650 гектарів соняшнику. Посіви соняшнику чергувалися ділянками з кукурудзою, яка займала 600 га. Крім того, висаджували сою (150 га) та озиму пшеницю (200 га).

У якості добрив підприємство використовує в основному аміачну селітру, нітроамофоску, та додатково Реаком хелат бору.

Захист від бур'янів при обробці ґрунту за технологією No-Till вкрай важливий. Тому на підприємстві використовують гербіцид Євро-Лайтнінг® та Танос.

Основними постачальниками посівного матеріалу та засобів захисту рослин є:

- посівний матеріал – насіння фірми Syngenta;
- засоби захисту рослин – BASF, DuPont.

ПП «Могутнє» використовує техніку наступних фірм – Semeato, Case IH, John Greaves.

Для зберігання врожаю на підприємстві звели два елеватори. Кожен з силосів розрахований на 7,5 тисячі кубометрів зерна. В планах компанії - спорудження ще двох потужностей для зберігання.

Питання зберігання продукції надзвичайно актуальне. Агрофірма має всю необхідну техніку для закладення на зберігання у ПЕТ-рукава, а в минулі роки все зерно зберігали на майданчиках у плівці. Проте постійна боротьба з мишами і неминучі втрати змусили замислитися про спорудження елеватора для власного зерна.

ПП «Могутенє» має власний автопарк для здійснення логістичних перевозок продукції. В планах підприємства є також будівництво власного терміналу та придбання танкерів для транспортування продукції.

Продукцію компанія реалізує переважно на зовнішньому ринку.

Основними конкурентами підприємства на сьогодні є СФГ «Степове», Агрофірма ім. Ул'янова, що використовують подібну технологію вирощування.

Компанія розміщена вигідно поруч із автомобільним та залізничним транспортом, що гарантує максимальну зручність для логістичного обслуговування виробництва. Розташування та оптимальні ґрунтово-кліматичні умови забезпечують підприємству ефективні показники діяльності.

Аналіз ринку виробництва сільськогосподарської продукції.

Моніторинг ринку сільського господарства показує, що за останні роки ця галузь стала флагманом експорту вітчизняної продукції. За підсумками 2021 року сільське господарство забезпечило майже 48% валютної виручки країни. Основу вітчизняного виробництва сільськогосподарської продукції становить рослинництво. За період з 2020 по 2021 рік обсяг зібраного врожаю в цьому сегменті збільшився на 3,9%. Однак вже за підсумками 2022 року позначилася тенденція стагнації українського рослинництва, а в 2023 році прогнозується падіння обсягів виробництва сільськогосподарських культур.

Аналіз сільськогосподарської галузі в Україні показує, що останнім часом різко знизилася рентабельність вирощування таких культур як пшениця, кукурудза на зерно, соняшник, ріпак, виноград та інших. У той же час стали рентабельними деякі раніше збиткові культури: жито, гречка, горох. В цілому показник рентабельності рослинницької продукції в Україні впав в минулому році з 16,3% до 7,2%.

У поточному році сільськогосподарська галузь України опинилася під дією ряду негативних факторів, які приведуть до істотного зниження виробничих показників.

Головними негативними факторами є:

- несприятлива кон'юнктура зовнішніх ринків;
- воєнний стан в країні;

- скорочення ринків збуту;
- скорочення посівних площ;
- проблеми з постачальниками;
- дефіцит робочої сили;
- загальна економічна криза в країні.

За результатами аналізу сільськогосподарської галузі України були виділені наступні тенденції, які можуть дати імпульс для подальшого розвитку даної сфери економіки:

- введення ринку землі сільськогосподарського призначення;
- закінчення військових дій на території України;
- стабілізація економічного стану;
- вирішення політичних і економічних проблем співпраці з державами-експортерами;
- розширення застосування технологій точного землеробства.

SWOT-аналіз діяльності підприємства. Аналіз досягнутого рівня розвитку підприємства та його потенціалу за допомогою SWOT-аналізу надає можливість визначити загальний перелік стратегій компанії.

Попереднє виявлення проблем розвитку передбачає аналіз сильних і слабких сторін підприємства, зовнішніх позитивних та негативних факторів.

Головна мета аналізу для компанії – максимально повно використати земельний, ресурсний та людський потенціал підприємства, а також напрями розвитку: як слабкі сторони перетворити на сильні, як сильні сторони ще посилити, як скористатися перевагами, як оминати чи ліквідувати перешкоди.

Аналіз сильних та слабких сторін діяльності ПП Агрофірма «Могутнє» наведено у табл.2.1

Таблиця 2.1. – Аналіз сильних та слабких сторін ПП «Могутнє»

Сильні сторони	Слабкі сторони
Виробництво	
- наявність кваліфікованих спеціалістів; - виготовлення якісної продукції; - задовільний стан матеріально-технічної бази; - значні посівні площі	- велика енергомісткість та матеріаломісткість виробництва; - недостатня кількість площ для ефективного зберігання продукції; - брак трудових ресурсів; - значний вплив кліматичних умов
Технологія	
- використання достатньо простих технологій сільськогосподарського виробництва (наприклад No-Till); - використання інноваційного посівного матеріалу та засобів захисту рослин	- значна залежність від постачальників посівного матеріалу та засобів захисту рослин, паливно-мастильних матеріалів; - вплив ґрунтово-кліматичних умов на вибір технології вирощування
Маркетинг	
- ефективна реклама; - кваліфіковані спеціалісти в сфері маркетингу; - забезпечення виробництва якісної продукції; - сталий позитивний імідж підприємства на зовнішньому ринку	- відсутність заходів , щодо вивчення потреб ринку; - недостатнє фінансове забезпечення маркетингової діяльності; - слабкий рівень організації маркетингової діяльності
Економічні	
- висока рентабельність виробництва продукції рослинництва; - ефективна цінова політика; - запровадження політики оптимізації витрат	- відсутність фінансового контролю; - негативний вплив зовнішніх чинників на ціноутворення⁴ - скорочення обсягів реалізації і відповідної втрати прибутку (у зв'язку з зменшенням ринків збуту, що пов'язане з веденням військових дій та введенням квот на реалізацію продукції на зовнішніх ринках); - загальна економічна криза в країні.

Проаналізуємо також зовнішні можливості та загрози для ПП «Могутнє» (табл. 2.2).

Таблиця 2.2.- Аналіз зовнішніх можливостей та загроз ПП «Могутнє»

Можливості	Загрози
Економічні	
- забезпечення та сталий розвиток внутрішнього ринку сільськогосподарського виробництва; - можливість виходу та розширення ринку збуту за рахунок виходу на світовий продовольчий ринок	- економічна криза в Україні; - низька конкурентоспроможність вітчизняного сільськогосподарського товаровиробника за рахунок значної собівартості; - слабкий розвиток ринкової інфраструктури внутрішнього ринку с/г виробництва; - домінування посередників; - недосконала податкова система
Природні	
- сприятливі природно-кліматичні умови; - наявність чорноземів високої родючості	- нестабільність природно-кліматичних умов; - погіршення родючості та зменшення обсягів посівних площ у зв'язку з неефективними технологіями вирощування та військовими подіями; - використання біологічних організмів
Політичні	
- ефективна політика держави у сфері підтримки с/г виробництва; - розробка правової бази для с/г підприємств	- політична криза в Україні; - неефективна політика держави стосовно правової підтримки вітчизняного товаровиробника на зовнішньому ринку; - ведення військових дій в країні
Соціальні	
- забезпечення достатнього розміру оплати праці працівників, що дозволить їм підтримувати необхідний рівень життя; - здійснення фінансової допомоги закладам освіти та медичного обслуговування, що розташовані на території функціонування підприємства (наприклад у с. Веселівка, Кіровоградського р-ну)	- низький рівень соціальних умов життя в сільській місцевості; - міграція сільського населення до міст.

Аналіз сильних і слабких сторін виявив, що підприємство має значний потенціал для розвитку і нарощування виробництва сільськогосподарської продукції за умови припинення військових дій та стабілізації економічного стану в Україні. Проведений аналіз дає нам змогу визначити, що в сільськогосподарському підприємстві на даний час переважають слабкі сторони. І в першу чергу, вони пов'язані з політичними та економічними наслідками війни. Проте є й сприятливі ринкові можливості.

Для обґрунтування та вибору правильної стратегії розвитку важливо коректно здійснити аналіз діяльності аграрних підприємств. Великі агропідприємства займають, як правило, активну громадську позицію, прагнуть розширюватися і розвиватися і, за можливості, брати участь в міжнародних проектах з розвитку інфраструктури сільських територій.

Аналіз основних показників ефективності господарської діяльності ПП «Могутнє» здійснюється відповідно до даних звітної бухгалтерської документації за 2020-2022 рр. Результати аналізу наведені в таблиці 2.3.

Таблиця 2.3.- Динаміка основних економічних показників діяльності ПП «Могутнє» за період 2020-2022 р.

Показники	Роки			Відхилення за період	
	2020	2021	2022	+/-	%
1. Чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн	41892,6	56820,8	49608,7	+7716,1	+18,4
2. Витрати на реалізацію, тис. грн.	27288,2	46922,1	38721,0	+11432,8	+41,9
3. Середньооблікова чисельність штатних працівників, чол.	32	28	29	-3	-9,4
4. Вартість основних фондів, тис. грн.	14009,6	37351,3	37755,3	+23745,7	+169,5
5. Вартість оборотних активів, тис. грн	38218,6	52985,4	75481,6	+37263	+97,5
6. Продуктивність праці, тис. грн/чол	1309,14	2029,31	1710,64	+401,5	+30,7
7. Прибуток/збиток	917,4	479,4	451,0	-466,4	-50,8
8. Рентабельність, %	1,76	0,5	0,4	-1,36	-77,3
9. Рентабельність продукції, %	3,36	1,02	1,16	-2,2	-65,5

За період що аналізується діяльність підприємства була прибутковою. Але слід відзначити, що розмір прибутку за період 2020-2022 рр. зменшився на 466,4 тис. грн або на 50,8%. Це обумовлено значним зростанням вартості матеріальних ресурсів, особливо паливно-мастильних матеріалів.

Динаміка чистого доходу від реалізації була позитивною: у 2022 році він збільшився на 7716,1 тис. грн. (18,4%). На збільшення чистого доходу значний вплив здійснило підвищення курсу валют, оскільки підприємство реалізує свою продукцію в основному на зовнішньому ринку.

Середньооблікова чисельність штатних працівників в 2022 році зменшилася на 3 особи (9,4%) в порівнянні з 2020 роком. Слід відмітити, що незначна кількість працівників підприємства обумовлена сезонністю виробництва. При виконанні сезонних робіт підприємство використовує найману працю сезонних працівників.

Продуктивність праці зросла в 2022 році на 30,7%, що обумовлено ростом виручки від реалізації продукції.

Позитивним слід вважати перевищення темпів росту продуктивності праці над темпами росту чистого доходу.

Негативним слід вважати зменшення показників прибутковості. Майже на 51% зменшився прибуток підприємства. Зменшення рентабельності склало 77,3%. Це пов'язано як з кліматичними умовами, так і насамперед з невизначеністю економічного стану країни та військовими діями.

Показники рентабельності мають досить низький рівень.

Для покращення економічного стану підприємства насамперед слід закінчити військові дії, оптимізувати економічні та політичні фактори впливу на розвиток аграрного виробництва та розробити напрямки зменшення негативного впливу внутрішніх факторів діяльності підприємства.

Основними факторами збільшення доходів є вихід на нові ринки збуту, впровадження системи управління витратами та вдосконалення управління підприємством на засадах впровадження сучасних інформаційних технологій управління.

2.2. Аналіз використання виробничих ресурсів підприємства

За змістом аналіз діяльності сільгосп підприємств подібний до аналізу в інших галузях, але має певні особливості методики через специфіку аграрного виробництва [18]:

по-перше, результати залежать від природно-кліматичних факторів. Отже, дані поточного року слід зіставляти з середніми за 3-5 років, а не попереднім роком;

по-друге, виробництво має сезонний характер, що впливає на використання ресурсів, реалізацію продукції та надходження виручки;

по-третє, тривалий виробничий цикл, який не збігається з робочим періодом. Більшість показників можна розрахувати лише наприкінці року;

по-четверте, вплив біологічних і фізичних законів, що ускладнює оцінку факторів;

по-п'яте, земля як універсальний ресурс, що не зношується;

по-шосте, частина продукції йде на внутрішнє споживання;

по-сьоме, специфічні показники продуктивності;

по-восьме, можливість міжгосподарських порівнянь через однотипність підприємств.

Ефективність використання ресурсів залежить від ефективного застосування трудового, земельного та біологічного потенціалу, а також ресурсозберігаючих технологій.

Для сільгоспвиробників земля є ключовим ресурсом, без якого неможливе виробництво. Результативність аграрного виробництва безпосередньо пов'язана з якістю ґрунтів та умовами їх використання. Земля виступає одночасно предметом і засобом праці. За умілого господарювання родючість підвищується, що дає додатковий прибуток. І навпаки, порушення правил землекористування виснажує ґрунти, збільшуючи витрати та знижуючи конкурентоспроможність.

Вся земля, що використовується підприємством становить його земельний фонд. На даний час ПП «Могутнє» використовує близько 1500 га. Вся земля є орендованою.

Структура землекористування підприємства наведена у табл.2.4.

Таблиця 2.4 – Склад, розмір та структура земельного фонду ПП «Могутнє»

Показник	2018	2019	2020	2021	2022	Відхилення за період, % (2018-2022)
Загальна земельна площа, га	1505	1505	1505	1515	1515	100,66
Площа с/г угідь, га	1495	1500	1500	1500	1500	100,33
з них рілля	1488	1491	1500	1500	1500	101,81
багаторічні насадження	9	9	-	-	-	-100
Рівень залучення земель до с/г виробництва, %	99,34	99,67	99,67	99,01	99,01	99,76
Рівень розораності с/г угідь, %	99,53	99,40	100	100	100	100,47
Навантаження с/г угідь на 1 працівника, га/чол.	33,22	39,47	41,67	53,57	51,72	155,69

Дані таблиці свідчать, що у земельному фонді підприємства у період із 2018 по 2022 рік відбулися незначні зміни. За даний період площа сільськогосподарських угідь незначно збільшилася. Як зазначалося вище, підприємство орендує всі земельні ділянки. На даний час ПП «Могутнє» має договори оренди на 333 земельні ділянки.

Загальна земельна площа у 2022 році зросла на 0,66% і становить 1515 га (розрахунки ведуться на базі підприємства, що територіально розташоване на території Кіровоградської області). Площа ріллі, яку обробляє підприємство, за той же період збільшилася на 1,81% або на 12 га.

Рівень залучення земель до с/г виробництва зменшився, оскільки підприємство залучило додаткову площу для будівництва елеваторів.

За рахунок зменшення кількості працівників збільшилося також і навантаження на одного працівника на 55,69%. Зменшення кількості працюючих пов'язане насамперед з мобілізаційними процесами.

За даний період ПП «Могутнє» відмовилося від використання багаторічних насаджень. І використовує дані землі на вирощування сої та озимої пшениці.

Для здійснення господарської діяльності підприємство потребує окрім і земельних ресурсів відповідну кількість основних та оборотних засобів та персоналу.

Для аграрних підприємств наявність та технічний стан сільськогосподарської техніки є важливим чинником ефективності діяльності. ПП «Могутнє» має у власності трактори, вантажівки та вантажно-пасажирські автомобілі, причеи й напівпричеи, плуги, культиватори, борони, а також машини для посіву, захисту рослин, збирання врожаю та післязбиральних робіт.

Підприємство приділяє увагу оновленню основних засобів, шляхом придбання нового устаткування та техніки.

Показники наявності та ефективності використання основних засобів підприємства представлені у таблиці 2.5.

Таблиця 2.5. - Наявність та ефективність використання основних засобів ПП «Могутнє»

Показник	2019	2020	2021	2022	Відхилення за період, % (2019-2022)
Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн	11760,8	14009,6	37351,3	37755,3	321,0
Фондозабезпеченість у розрахунку на 1 га с/г угідь, тис. грн/га	7,84	9,34	24,9	25,17	321,1
Фондоозброєність, тис. грн/чол.	336,02	437,8	1333,97	1301,91	387,5
Фондовіддача, грн/грн	4,72	2,99	1,52	1,3	-72,4
Фондомісткість, грн/грн	0,21	0,33	0,66	0,76	361,9
Норма прибутку, %	9,6	6,55	1,28	1,19	-87,6

Дані таблиці свідчать, що вартість основних засобів у 2022 році зросла більш ніж у 3 рази (321%) в порівнянні з 2019 року, що пов'язано з придбанням нової техніки підприємством та будівництві елеватору.

Відповідно фондозабезпеченість в розрахунку на 1 га с/г угідь також зросла на 321 %, так як площа посівів за даний період залишалася незмінною. Одночасне скорочення чисельності персоналу привело до збільшення фондоозброєності в розрахунку на 1 працівника на 387,5%.

Одночасне зменшення валової продукції та збільшення вартості основних засобів зумовило погіршення ефективності використання основних засобів (ОЗ). Відповідно фондовіддача на 1 грн ОЗ зменшилася на 72,4% рази, а фондомісткість підвищилася більш ніж у 3 рази (збільшення склало 361,9%).

Серед факторів, які характеризують підвищення ефективності використання ОЗ підприємства, варто виділити наступні:

1. збільшення фондовіддачі, що визначається як співвідношення обсягу випущеної товарної продукції до середньорічної вартості основних виробничих фондів (у їх сумі не враховуються зарезервовані та надані в оренду фонди);
2. зменшення фондомісткості - показника, зворотного до фондовіддачі. Економія (перевитрати) основних виробничих фондів обчислюється за формулою:

$$E_{of} = S_{ofзв} - S_{ofб} \times (B_{пзв} / B_{пб}), \quad (2.3)$$

де E_{of} – економія (перевитрати) ОФ підприємства, грн.;

$S_{ofб}, S_{ofзв}$ – середньорічна вартість основних виробничих фондів у базовому та звітному періодах відповідно, грн.; $B_{пб}, B_{пзв}$ – виручка від реалізації продукції підприємства у базовому та звітному періодах відповідно, грн.

Розрахунок означених показників наведено в табл.2.6

Таблиця 2.6 – Розрахунок відносної економії (перевитрат) основних фондів

№з/п	Найменування показника	2019 рік	2022рік	відхилення	
				+/-	%
1	Чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн.	55465,8	49608,7	-5857,1	-10,56
2	Середньорічна вартість основних фондів, тис. грн	11760,8	37755,3	+25994,5	+221,0
3	Фондовіддача	4,72	1,3	-3,42	-72,5
4	Фондомісткість	0,21	0,76	+0,55	+261,9
5	Відносна економія (перевитрати) ОВФ (характеризує величину фондів при досягнутому обсязі виробництва на базовому рівні ефективності їх використання): $37755,3 - 11760,8(49608,7/55465,8) = +27396,4$ (тис. грн.)				

Таким чином, можна зробити висновки, що протягом аналізованого періоду зменшення фондовіддачі на 72,5%, та підвищення фондомісткості відповідно на 261,9% призвело до відносної перевитрати основних виробничих фондів на 27396,4 тис. грн. Це свідчить про екстенсивне використання основних фондів підприємства, тобто про погіршення якісного рівня їх використання.

Зростання агровиробництва та зростання матеріального добробуту залежить від трудових ресурсів та їх раціонального використання.

Аналіз використання трудових ресурсів покликаний розв'язувати такі завдання:

1. виявлення динаміки кількості трудових ресурсів за аналізований період, оцінка впливу динаміки кількості на динаміку обсягу продукції;
2. розрахунок продуктивності праці за звітний період, порівняння цього показника з відповідним показником за попередній період, дослідження впливу факторів (інтенсивних та екстенсивних) зміни продуктивності праці;
3. дослідження темпів зростання оплати праці, оцінка співвідношення темпів зростання заробітної плати та темпів зростання продуктивності праці. На підставі наявних даних проаналізуємо склад та ефективність персоналу компанії за допомогою даних табл. 2.7.

Таблиця 2.7 – Показники використання персоналу ПП «Могутнє»

Показник	2019	2020	2021	2022	Відхилення за період, % (2019-2022)
Середньооблікова чисельність працівників, осіб	35	32	28	29	82,8
В т.ч., зайняті в с/г виробництві	30	28	24	25	83,3
Річний фонд оплати праці, тис. грн,	1625,76	1725,69	1878,34	2193,6	134,9
Чистий дохід від реалізації, тис. грн	55465,8	41892,6	56820,8	49608,7	89,4
Рівень залучення працівників до виробництва, %	0,86	0,88	0,86	0,86	-
Тривалість робочого дня, години	6,88	8,12	7,22	8,05	117
Відпрацьовано люд- год на 1 працівника за рік, людино-годин	1671	1960	1906	1765	105,6
Середньомісячний заробіток одного працюючого, грн	4516	5136	6522	7312	161,9
Продуктивність праці: -на одного працівника, тис. грн -на одну відпрацьовану люд/год, грн	1584,7	1309,1	2029,31	1710,64	107,9
	948,4	254,9	1064,7	969,2	102,2

Результати аналізу свідчать, що кількість робітників щорічно зменшувалась за період 2019-2022 рр і зменшилась на 6 осіб у 2022 році порівняно з 2019 роком, тобто на 17,2%.

При цьому чисельність працівників, зайнятих у сільськогосподарському виробництві знизилася на 16,6%.

У 2022 році, порівняно з 2019 роком загальний фонд оплати праці збільшився на 34,9%, а середньорічна заробітна плата на одного працівника на 61,9%. Це відбулося за рахунок підвищення мінімального розміру заробітної плати встановленої у відповідності до гарантованого державою.

Разом з тим негативною тенденцією є перевищення росту фонду оплати праці над ростом продуктивності праці (відповідно 34,9% та 7,9%).

Показниками, що характеризують ефективність використання трудових ресурсів, є такі:

- 1) продуктивність праці та її динаміка;
- 2) відносна економія праці та фонду заробітної плати.

Відносна економія (перевитрати) трудових ресурсів розраховуємо за формулою:

$$E_{nep} = \chi_{nepz} - \chi_{nepb} \times (B_{pnz} / B_{pnb}), \quad (2.3)$$

де E_{nep} – економія (перевитрати) персоналу, чол.;

χ_{nepb} , χ_{nepz} – чисельність персоналу у базовому та звітному роках відповідно, чол.; B_{pnb} , B_{pnz} – виручка від реалізації продукції підприємства у базовому та звітному періодах відповідно, грн.

Розрахунок вище означених показників наведено в табл.2.8.

Наведені дані свідчать про те, що темпи зменшення вартості продукції є меншими за темпи зменшення чисельності працюючих, що є показником інтенсивного використання трудових ресурсів. Це підтверджує відносна економія чисельності працюючих (2 чол.), розрахована за базовим показником продуктивності праці. Збільшення продуктивності праці за період становить 7,95 %. Очевидним є тенденція до зростання оплати праці (на 34,93 %). Оскільки темп зростання заробітної плати є вищим за темп зростання продуктивності праці, це означає, що за розглянутий період спостерігалось зростання собівартості виробленої продукції у тому числі за елементом «оплата праці». Відносна перевитрата заробітної плати складає 739,5 тис. грн., що свідчить про неефективну політику матеріального стимулювання працівників підприємства. Разом з тим, слід враховувати сучасні обставини в яких працює підприємство, а

саме ведення бойових дій на території України та економічну кризу в державі.

Таблиця 2.8 – Розрахунок відносної економії (перевитрат) персоналу підприємства та фонду оплати праці

№з/п	Найменування показника	2019 рік	2022 рік	Відхилення	
				+/-	%
1	Чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн.	55465,8	49608,7	-5857,1	-10,56
2	Чисельність персоналу, чол.	35	29	-6	-17,14
3	Фонд оплати праці, тис. грн.	1625,76	2193,6	+567,84	+34,93
4	Продуктивність праці, тис. грн/чол	1584,7	1710,64	+125,94	+7,95
5	Обсяг продукції на 1 грн. оплати праці, грн. (п.1/п.3), грн.	34,12	22,62	-11,5	-33,7
6	Відносна економія (перевитрати) ресурсів (характеризує величину необхідних ресурсів при досягнутому обсязі виробництва на базовому рівні ефективності їх використання): $29-35(49608,7/55465,8) = -2(\text{чол.})$				
7	Відносна економія фонду заробітної плати: $2193,6-1625,76*(1-0,1056)=+739,5$ тис. грн.				

Наступним етапом аналізу використання виробничих ресурсів підприємства є дослідження ефективності використання матеріальних ресурсів. Основними матеріальними витратами на виробництво с/г продукції ПП «Могутнє» є витрати на придбання насіння та посадкового матеріалу, мінеральних добрив, паливно-мастильних матеріалів.

Аналіз використання матеріальних ресурсів має на меті оцінити ступінь ефективності використання підприємством наявних сировинних, паливно-енергетичних та інших запасів.

Важливість підвищення ефективності використання матеріальних ресурсів пояснюється їх виключним значенням у процесі зниження собівартості виробленої продукції та зростання виробництва, що забезпечується зменшенням втрат і нераціональних витрат під час їх використання.

Динаміку матеріальних витрат ПП «Могутнє» представлено у табл. 2.9

Таблиця 2.9. – Матеріальні витрати та їх складові на виробництво с/г продукції ПП «Могутнє»

Показники	Роки			Відхилення за період	
	2020	2021	2022	+/-	%
Прямі матеріальні витрати, тис. грн	22669,3	21271,9	26027,1	+3357,8	+14,8
Вартість насіння, тис. грн	2267,3	3623,5	4672,9	+2405,6	+106,1
Вартість мінеральних добрив, тис. грн	8631,7	9829,3	11493,6	+2861,9	+33,2
Вартість палива та мастильних матеріалів, тис. грн	3117,6	4291,9	5638,1	+2520,5	+80,8
Інші матеріальні витрати, тис. грн	8652,7	3527,2	4222,5	-4430,2	-51,2

Дані таблиці свідчать, що вартість матеріальних витрат підприємства збільшилася майже по всіх складовим. Зменшення відбулося тільки по іншим матеріалам. Найбільше збільшення спостерігається по вартості насіння та витратам на паливо (відповідно на 106,1% та на 80,8%). Стосовно витрат на насіння збільшення відбулося за рахунок підвищення ціни на посівний матеріал та проведення повторного посіву (пересіву). Значно підвищилися також ціни на паливно-мастильні матеріали.

Показниками ефективності використання матеріальних ресурсів є:

1. матеріаловіддача – показник, що відображає кількість випущеної продукції на 1 грн витрачених предметів праці. Визначається як співвідношення обсягу виробленої продукції у вартісній оцінці до загальної суми матеріальних витрат;
2. матеріаломісткість – кількість матеріалів, необхідних для виробництва продукції вартістю 1 грн. Визначається як співвідношення загальної суми матеріальних витрат до обсягу продукції у вартісній оцінці;
3. відносна економія матеріальних витрат (без амортизації) визначається за формулою:

$$E_m = MB_{36} - MB_{\bar{6}} \times (B_{pn36} / B_{pn\bar{6}}), \quad (2.4)$$

де E_m – економія (перевитрати) матеріальних витрат; $MB_{\bar{6}}$, MB_{36} – сума матеріальних витрат відповідно в базовому та звітному році, грн.;

$B_{pn\bar{6}}$, B_{pn36} – виручка від реалізації продукції агропідприємства у базовому та звітному періодах відповідно, грн.

4) відношення темпів приросту матеріальних витрат (без амортизації) до темпів приросту продукції.

Розрахунок даних показників здійснено у табл.2.10.

Таблиця 2.10 - Розрахунок показників використання матеріальних ресурсів ПП «Могутнє»

№з/п	Найменування показника	2020 рік	2022 рік	Відхилення	
				+/-	%
1	Виручка від реалізації продукції, тис. грн.	41892,6	49608,7	+7716,1	+18,4
2	Матеріальні витрати, тис. грн	22669,3	26027,1	+3357,8	+14,8
3	Матеріаловіддача	1,85	1,91	+0,06	+3,2
4	Матеріаломісткість	0,54	0,52	-0,02	-3,7
5	Відносна економія (перевитрати) ресурсів (характеризує величину матеріальних витрат при досягнутому обсязі виробництва на базовому рівні ефективності їх використання): $26027,1-22669,3(49608,7/41892,6) = -817,9$ (тис. грн.)				

Наведені в табл. 2.10 дані розрахунку свідчать, що для підприємства протягом звітного періоду відбулося збільшення матеріальних витрат на 14,8%. Разом з тим, темп збільшення матеріальних витрат є меншим за темп росту обсягу виробництва продукції (відповідно 14,8% та 18,4%), що свідчить про інтенсивний характер використання матеріальних ресурсів підприємства і є позитивною тенденцією.

Відносна економія матеріальних ресурсів в сумі 817,9 тис. грн. означає, що для виробництва фактичної кількості продукції із збереженням планового показника матеріаловіддачі було використано менше матеріальних ресурсів.

2.3. Аналіз фінансово-економічних результатів діяльності ПП «Могутнє»

Фінансові результати діяльності підприємств характеризуються сумою отриманого прибутку та рівнем рентабельності.

Прибуток підприємство отримує від реалізації продукції, а також від інших видів діяльності (здача в оренду основних фондів, комерційна діяльність на фінансових та валютних біржах тощо). «Прибуток — це частина чистого доходу, який безпосередньо одержують підприємства після реалізації продукції як винагороду за вкладений капітал і ризик підприємницької діяльності» [19].

Чистий дохід можна вважати прибутком після реалізації продукції, тобто різницею між сукупними доходами та витратами за період.

Покращення фінансового стану аграріїв залежить від збільшення продажу рентабельної продукції. Отже, аналізуючи результати, треба враховувати реалізацію.

Прибуток - підсумковий показник ефективності діяльності. За ринкових умов він стимулює виробництво і підприємництво, є основою розширення бізнесу та задоволення потреб працівників.

На рентабельність і прибуток впливає виробництво, постачання, маркетинг, комерція та фінанси аграрних формувань.

Фактори формування валового прибутку підприємства аналізуємо із застосуванням адитивних факторних моделей.

Модель факторного аналізу валового прибутку (збитку):

$$ВП = ЧД - С, \quad (2.4)$$

Загальна зміна ($\pm$) валового прибутку (збитку), тис. грн:

$$\Delta ВП = 10912,1 - 29774,4 = -18862,3 \text{ тис. грн,}$$

у тому числі за рахунок наступних факторів:

1) чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг):

$$\Delta ВПЧД = 10912,1 - 16744,8 = -5832,7 \text{ тис. грн;}$$

2) собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг):

$$\Delta ВПС = 16744,8 - 29774,4 = -13029,6 \text{ тис. грн}$$

Перевіряємо розрахунок:

$$\Delta ВП = \Delta ВПЧД + \Delta ВПС ;$$

$$\Delta ВП = -5832,7 - 13029,6 = -18862,3 \text{ тис. грн.}$$

Валовий прибуток збільшився на 18862,3 тис. грн під впливом наступних факторів:

- збільшення собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) призвело до зменшення валового прибутку на 13029,6 тис. грн.;
- зменшення чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) призвело до зменшення валового прибутку на 5832,7 тис. грн.

Абсолютні показники прибутку не дають повної оцінки результатів діяльності. Ефективність використання ресурсів доцільніше визначати через рентабельність.

Рівень рентабельності розраховується як процентне відношення прибутку до обсягу реалізації, величини витрат, середніх основних і оборотних коштів, фонду заробітної плати, трудових ресурсів, капіталу.

Основні показники - це рентабельність активів, виробництва, власного капіталу, діяльності і норма рентабельності.

Рентабельність галузі залежить від організації виробництва, джерел капіталу, використання ресурсів, обсягів і якості продукції, витрат на виробництво та збут.

Загалом для оцінки рівня рентабельності підприємства використовують низку наступних показників:

- рентабельність продукції характеризує ефективність сукупних витрат підприємства на виробництво та реалізацію продукції.. Чим вищим є цей показник, тим ефективніше працює підприємство, визначається:

$$P_n = \frac{П}{C} \cdot 100\%, \quad (2.5)$$

де P_n – рівень рентабельності (рівень прибутковості (збитковості));

$П$ – абсолютна сума прибутку (збитку);

C – загальний витрат підприємства.

На підставі даних Звіту про фінансові результати розрахуємо рентабельність продукції по рокам:

$$P_{п\ 2020} = \frac{917,4}{27288,2} \cdot 100\% = 3,36\%$$

$$P_{п\ 2022} = \frac{451}{38721} \cdot 100\% = 1,16\%$$

Розрахунки за 2021 рік виконуємо аналогічно, результати заносимо у табл.2.11.

На основі розрахованого показника рентабельності продукції можемо зробити висновок про те, що у 2022 році в порівнянні з 2020 роком спостерігається зменшення прибутковості підприємства на 2,2 пункти:

- рентабельність власного капіталу демонструє ефективність використання активів, створених за рахунок власних коштів. Зростання цього показника свідчить про підвищення ефективності використання власного капіталу, що позитивно характеризує фінансово-господарську діяльність. Визначається:

$$P_{вк} = \frac{ЧП}{СВ_{вк}} \cdot 100\%, \quad (2.6)$$

де ЧП – чистий прибуток

СВ_{вк} – середня величина власного капіталу.

$$P_{вк\ 2020} = \frac{917,4}{28824,3} \cdot 100\% = 3,18\%$$

$$P_{вк\ 2022} = \frac{451}{65049,9} \cdot 100\% = 0,69\%$$

Розрахунки за 2021 рік виконуємо аналогічно, результати заносимо у табл.2.11.

Протягом 2020-2022р. спостерігається зменшення рентабельності (з 3,18% до 0,69%) власного капіталу, а це свідчить про зниження ефективності його використання. Рентабельність залученого капіталу – показує ефективність використання активів підприємства, що створюються за рахунок залучених

коштів.

Зниження цього показника свідчить про підвищення ефективності використання залучених коштів. Визначається:

$$P_{\text{зк}} = \frac{\text{ЧП}}{\text{СВ}_{\text{зк}}} \cdot 100\%, \quad (2.7)$$

де ЧП – чистий прибуток

СВ_{зк} – середня величина залученого капіталу.

$$P_{\text{зк } 2020} = \frac{917,4}{17467,8} \cdot 100\% = 5,23\%$$

$$P_{\text{зк } 2022} = \frac{451}{38977,4} \cdot 100\% = 1,16\%$$

Розрахунки за 2021 рік виконуємо аналогічно, результати заносимо у табл.2.11.

Рентабельність використання активів, що створюються за рахунок залучених коштів ПП «Могутнє» зменшується з 5,23% до 1,16%.

Таблиця 2.11. – Динаміка показників рентабельності ПП «Могутнє»

Показники	Роки			Відхилення за період	
	2020	2021	2022	+/-	%
Рентабельність продукції, %	3,36	1,02	1,16	-2,2	-65,5
Рентабельність власного капіталу, %	3,18	0,94	0,69	-2,49	-78,3
Рентабельність залученого капіталу, %	5,23	1,58	1,16	-4,07	-77,8
Рентабельність виробництва, %	1,76	0,53	0,4	-1,36	-77,3
Рентабельність активів, %	1,98	0,59	0,43	-1,55	-78,3

Негативним слід вважати те, що по всім показникам спостерігається зменшення рентабельності. Як зазначалося вище, така ситуація обумовлена низкою чинників. На даний час основними з них є ведення бойових дій та тяжкий економічний стан в Україні.

2.4. Дискримінантний аналіз ймовірності банкрутства ПП «Могутнє»

Оскільки прибуток підприємства постійно знижується, слід визначити ймовірність його банкрутства.

У зарубіжних країнах одним із методів прогнозування банкрутства підприємств є дискримінантний аналіз. Суть цього аналізу полягає в тому, що за допомогою математико-статистичних методів будується функція та розраховується інтегральний показник, на основі якого можна з великою ймовірністю передбачити банкрутство суб'єкта господарювання. Дискримінантний аналіз базується на емпіричному дослідженні фінансових показників великої кількості підприємств, одні з яких збанкрутіли, а інші успішно продовжують свою діяльність. При цьому підбирається низка показників (коефіцієнтів), для кожного з яких визначається питома вага у так званій дискримінантній функції. Як і граничне значення обраних показників, вагомість може коригуватися. Вона залежить від галузі, до якої належить підприємство, загальної економічної та політичної ситуації в країні, рівня інфляції та інших чинників. Залежно від величини інтегрального показника робиться висновок про належність об'єкта аналізу до групи підприємств-банкрутів чи до групи успішно функціонуючих підприємств. У зарубіжній практиці досить поширеними є побудовані на розрахунку інтегрального показника моделі прогнозування банкрутства. Найбільш відомими з них є моделі відомих західних економістів: Альтмана, Ліса, Таффлера, Тишоу, Спрінгейта та інших.

Вперше у 1968 році професор Нью-Йоркського університету Альтман дослідив 22 фінансових коефіцієнти і вибрав з них 5 для включення в кінцеву модель визначення кредитоспроможності суб'єктів господарювання:

$$Z = 1,2 X_1 + 1,4 X_2 + 3,3 X_3 + 0,6 X_4 + 1,0 X_5 \quad (2.8)$$

$$\text{де: } X_1 = \frac{BOK}{A}; \quad X_3 = \frac{ПП}{A}; \quad X_2 = \frac{НПП}{A}; \quad X_4 = \frac{BK}{ПК}; \quad X_5 = \frac{BP}{A};$$

BOK – власний оборотний капітал, тис. грн.

ПП – чистий прибуток, тис. грн.

НРП- нерозподілений прибуток, резервний фонд, цільове фінансування, тис. грн.

ВК – власний капітал, тис. грн

ПК – запозичений капітал, тис. грн.

ВР – виручка від реалізації продукції, наданих послуг, тис. грн.

A – загальна вартість активів підприємства (валюта балансу), тис. грн.

Визначимо ймовірність банкрутства підприємства у 2022 році за методом Альтмана:

$$Z = 1,2 * (36504,2/104027,3) + 1,4 * (61773,9/104027,3) + 3,3 * (451/104027,3) + 0,6 * (65049,9/38977,4) + 1,0 * (49608,7/104027,3) = 0,42 + 0,83 + 0,01 + 1,00 + 0,48 = 2,74$$

Оскільки значення *Z*-коефіцієнта дорівнює 2,74, тобто є меншим за 3,0, ймовірність банкрутства ПП «Могутнє» є ймовірним.

Для забезпечення стійкого економічного становища підприємства на ринку необхідно визначити економічні межі обсягів його діяльності, вихід за межі яких може призвести до банкрутства. В практиці для визначення цих меж використовують точку рентабельності та точку беззбитковості. Згідно статистичних даних та бухгалтерських даних складемо таблицю та розрахуємо точку беззбитковості та рентабельність продукції.

Визначення рентабельності продажів здійснюється за формулою

$$R_n = \frac{\text{чистий прибуток}}{\text{змінні витрати} + \text{постійні витрати}} \cdot 100\% \quad (2.9)$$

Розрахуємо рентабельність продажів за даними таблиці по роках:

$$R_{n.2020} = \frac{917,4}{27538,8} \cdot 100\% = 3,33\%$$

$$R_{n.2022} = \frac{451}{49182,1} \cdot 100\% = 0,9\%$$

Отриманий рівень рентабельності продажів дозволяє дійти висновку про зменшення прибутковості бізнесу: в 2020 році на кожную гривню вкладених коштів приходилося 3,33 копійки прибутку; в 2022 році на кожную гривню вкладених коштів приходилося 0,9 копійки прибутку.

Точка беззбитковості визначається за формулою:

$$T_{\text{б}} = \frac{\text{постійні витрати} \cdot \text{виручку}}{\text{маржинальний дохід}} \quad (2.10)$$

За даними бухгалтерської звітності підприємства визначимо точки беззбитковості по роках:

$$T_{\text{б.2022}} = \frac{10461,1 \cdot 49608,7}{10887,7} = 47664,94 \text{ тис. грн.}$$

$$T_{\text{б.2020}} = \frac{13687 \cdot 41892,6}{14604,4} = 39261,05 \text{ тис. грн.}$$

Виходячи з результату розрахунку, критичний обсяг продажу, після подолання якого бізнес почне приносити реальний прибуток за 2022 рік поки не перевищує обсяги фактичної реалізації продукції підприємства, але значення обсягів реалізації наближається до критичного.

3. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ОПЕРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ПП АГРОФІРМА «МОГУТНЄ»

3.1 Напрями диджиталізації в агросекторі

Цифровізація сільського господарства - це впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій в усі сфери агровиробництва для підвищення його ефективності. Стрімкий розвиток цифрових технологій призвів до того, що агрокомпаніям вже необхідно адаптуватися до змін та здійснити цифрову трансформацію, аби залишатися конкурентоспроможними. Підприємства, які не впораються з диджиталізацією, ризикують втратити свої позиції на ринку [20]. Більшість продукції поступає на ринки ЄС, чим робить залежними товаровиробників від зміни вимог і правил торгівлі, а саме: обмеження на імпорт, введення системи ліцензування експорту, екосертифікати на продукцію тощо. Зростаюча складність бізнес-процесів, попит на персоналізований клієнтський досвід та прийняття рішень на основі даних вимагають упровадження цифрових рішень для підвищення ефективності та прибутковості.

Викликом є потреба в інвестиціях, нових компетенціях, а також кіберризиках. Науково-практичні завдання включають розробку цифрових бізнес-моделей, управління трансформацією, забезпечення кібербезпеки, формування інноваційної культури. Це вимагає комплексних міждисциплінарних підходів.

За даними аналітиків, диджиталізація економічних процесів в українському агросекторі має потенціал для трансформації галузі. За умови подолання викликів, вона може зробити його більш конкурентоспроможним та стійким на світовому ринку. Реалізація цього потенціалу потребує цілеспрямованої державної політики та спільних зусиль бізнесу, науки та освіти.

Розглянемо основні напрями диджиталізації в аграрному секторі:

1. Точне землеробство. Використання систем глобального позиціонування, геоінформаційних систем, даних дистанційного зондування

Землі для оптимізації технологічних процесів - внесення добрив, посіву, зрошення тощо.

2. Автоматизація та роботизація виробничих процесів. Застосування автоматизованих комплексів, роботизованих засобів механізації, безпілотних технологій.

3. Використання технологій Big Data та штучного інтелекту. Збір і аналіз великих масивів даних про виробництво, прогнозування, підтримка прийняття рішень.

4. Цифрові системи моніторингу стану посівів, тварин, умов зберігання продукції. Датчики, камери, Інтернет речей.

5. Електронна комерція та логістика. Онлайн-торгівля сільгосппродукцією, оптимізація ланцюгів постачання.

6. Інформатизація управління виробництвом. Електронний документообіг, оперативний моніторинг даних.

7. Цифрові сервіси для агровиробників. Прогноз погоди, інформаційно-консультаційні системи, онлайн-освіта.

Отже, диджиталізація охоплює всі ланки виробничо-збутового ланцюжка в агросекторі - від поля до прилавка. Це дозволяє істотно підвищити ефективність галузі.

До переваг диджиталізації можна віднести:

- підвищення врожайності та продуктивності праці;
- оптимізація використання ресурсів;
- мінімізація впливу людського фактора;
- поліпшення якості продукції;
- зростання прибутковості та конкурентоспроможності.

До викликів, що постають в процесі диджиталізації можна віднести:

- недостатність фінансування та держпідтримки;
- низький рівень цифрових навичок у персоналу;
- проблеми кібербезпеки та захисту даних;
- недосконалість законодавства;
- нерозвиненість інфраструктури, логістики.

Отже, цифрові технології відкривають значні можливості для модернізації агросектору, але їх упровадження потребує комплексного системного підходу.

3.2. Обґрунтування вибору ІТ для диджиталізації процесів оперативного управління

На сьогодні стан цифровізації бізнес-процесів ПП Агрофірми «Могутнє» можна оцінити як задовільний. На підприємстві автоматизований лише бухгалтерський облік. Інша частина документообігу ведеться на паперових носіях з використання персонального комп'ютера. Враховуючи розпорошеність земель господарства, інформація про стан на полях надходить з затримками в часі, що часто призводить несвоєчасного обробітку та до неоптимальної норми внесення добрив, гербіцидів, фунгіцидів тощо. Це призводить до зменшення врожайності та якості вирощуваної культури. Також утруднений контроль за витратою паливо-мастильних матеріалів, що пов'язано з розкиданістю оброблювальних площ. Розглянувши сучасні ІТ, що пропонуються на ринку України було прийняте рішення оцифровувати наступні бізнес-процеси:

1. Автоматизація управління виробництвом за рахунок впровадження ERP системи. Враховуючи, що планується оцифрувати бізнес-процеси на двох діючих елеваторах, а в майбутньому розширити систему управління ще на два елеватори, термінал та танкери для транспортування продукції. В своїй діяльності для автоматизації бухгалтерського та податкового обліку підприємство використовувало програмний продукт BAS (БАС) Бухгалтерія ПРОФ на 5 робочих місць. Тому адміністрація вирішила перейти на старший продукт програмної лінійки BAS АГРО ERP на 10 робочих місць з послідуочим розширенням ще на 10 місць по мірі введення об'єктів в експлуатацію та стадії впровадження автоматизованої системи.

2. Для зменшення витрат на паливо-мастильні матеріали та нецільове використання сільськогосподарської техніки запропоновано ввести GPS-моніторинг сільгосптехніки. Контроль роботи механізаторів, особливо під час посівної та збиральної компаній, є непростим завданням, адже йдеться про великі площі, значну кількість техніки та ненормований робочий день.

Порушення технологічних процесів, використання транспорту в особистих цілях, нецільові витрати пального - це поширені в агросекторі проблеми. Їх допомагає вирішити GPS-моніторинг рухомого складу.

Практика показує, що супутникове стеження дозволяє економити кошти власникам техніки та контролювати витрати пального у найманих працівників.

GPS-контроль надає такі переваги [6]:

1. Цілодобовий моніторинг унеможливлює відхилення від маршруту та нецільові поїздки.
2. Можливість оптимізувати витрати, насамперед на пальне, за рахунок точного обліку.
3. Збільшення терміну експлуатації техніки завдяки контролю за використанням.
4. Відстеження руху дозволяє контролювати якість обробітку землі та дотримання технологій.
5. Дозволяє об'єктивно оцінювати продуктивність і навички кожного механізатора.
6. За даними системи можна точно розрахувати обсяги виконаних робіт, площу оброблених ділянок.
7. Спрощує та робить звітність більш точною і об'єктивною.
8. Допмагає приймати важливі управлінські рішення на основі аналізу даних.
9. Мінімізує ризики викрадення техніки та спрощує пошук в разі викрадення.
10. Дозволяє оптимізувати парк техніки на основі аналізу її використання.
11. Сприяє підвищенню врожайності завдяки контролю за якістю обробітку.
12. Підвищує безпеку персоналу та збереженість техніки.

Отже, GPS-моніторинг надає широкі можливості для контролю, аналізу та оптимізації роботи агропідприємства в цілому. Ця технологія постійно розвивається, розширюючи сфери застосування.

3.3. Розрахунок економічної ефективності удосконаленої системи оперативного управління

3.3.1. Визначення об'єму капітальних вкладень

Система оперативного управління на ПП АГРОФІРМА «МОГУТНЄ» удосконалюється за рахунок інтеграції двох автоматизованих систем: ERP системи BAS АГРО та системи GPS-моніторингу від GPSavto в структуру управління системи підприємства. Витрати на впровадження визначаємо на основі вартості апаратних та програмних засобів, вартості ліцензій серверів, хмарних сховищ, а також вартості впровадження і підтримки самих систем. Результати розрахунків капіталовкладень зводимо у таблицю 3.1.

Таблиця 3.1 – Розрахунок капітальних вкладень

Найменування капітальних вкладень	Сума, грн.	Кількість, шт.	Всього, грн.
Автоматизована система ERP BAS АГРО			475750
Програмна частина та ліцензії			
ERP BAS АГРО	259200	1	259200
BAS АГРО. ERP, клієнтська ліцензія на 10 робочих місць	34800	1	34800
BAS Ліцензія на сервер 32	30000	1	30000
пакет онлайн-сервісів інформаційно-технічного супроводу ПРОФ 12 місяців	11880	1	11880
Апаратна частина та ліцензії			
Ноутбук Lenovo ThinkPad L470 / 14" (1920x1080) IPS / Intel Core i7-6600U (2 (4) ядра по 2.6 - 3.4 GHz) / 12 GB DDR4 / 240 GB SSD NEW / Intel HD Graphics 520 / WebCam / HDMI / АКБ NEW /Windows 11 Pro	10337	10	103370

Найменування капітальних вкладень	Сума, грн.	Кількість, шт.	Всього, грн.
Збільшення терміну гарантії з 6 міс до 18 міс	650	10	6500
Організація комп'ютерної мережі та доступу до інтернет			30000
Системи GPS-моніторингу від GPSavto			123000
Програмна частина та ліцензії			
Послуга відстеження за рік	1800	15	27000
Апаратна частина та ліцензії			
Вартість GPS -трекера	6400	15	96000
Всього капітальних вкладень			598750

Вартість автоматизованої система ERP BAS АГРО та розширених ліцензій вибрана з пропозицій на сайті [21]. Вартість комп'ютерної техніки вибрана з прайс-листа інтернет-магазину електроніки «Компбест» [22]. Вартість GPS -трекера – [23].

3.3.2. Розрахунок витрат, пов'язаних з експлуатацією автоматизованих систем

Загальні річні експлуатаційні витрати по об'єктам автоматизації знаходимо за формулою:

$$U_e = P_o + A + V_{el} + V_{po}, \quad (3.1)$$

де P_o - витрати на обслуговування об'єкту та засобів автоматизації;

A - амортизаційні відрахування;

V_{el} - витрати на енергоресурси та паливо мастильні матеріали;

V_{po} - витрати на ТО та ПР обладнання та засобів автоматизації;

Витрати на обслуговування P_o включають основну $З_o$, додаткову $З_d$ заробітну плату персоналу, що обслуговує об'єкт та засоби автоматизації, а також відрахування органам соціального страхування $Со_ц$.

$$P_o = З_o + З_d + Со_ц, \quad (3.2)$$

Витрати на основну заробітну плату:

$$Z_o = R_{cn} T_p Z_z, \quad (3.3)$$

де R_{cn} - кількість працівників;

T_p - кількість годин обслуговування системи за рік, год;

Z_z - заробітна плата обслуговуючого персоналу, грн/год.

$$Z_o^B = 1 \cdot 100 \cdot 150 = 15000 \text{ грн.}$$

$$Z_o^{Ip} = 1 \cdot 200 \cdot 150 = 30000 \text{ грн.}$$

В додаткову заробітну плату Z_d включається оплата основних та додаткових відпусток, невиходів на роботу по виконанню держобов'язків, доплати матерям, що годують дітей та підліткам тощо.

Зазвичай величина цих доплат складає 12...15% основної заробітної плати:

$$Z_d = (0,12...0,15) Z_o; \quad (3.4)$$

$$Z_o^B = 0,12 \cdot 15000 = 1800 \text{ грн.}$$

$$Z_o^{Ip} = 0,12 \cdot 30000 = 3600 \text{ грн.}$$

Відрахування органам соціального страхування складають 22% від суми основної та додаткової заробітної плати:

$$C_{oc} = 0,22(Z_o + Z_d); \quad (3.5)$$

$$C_{oc}^B = 0,22(15000 + 1800) = 3696 \text{ грн.}$$

$$C_{oc}^{Ip} = 0,22(30000 + 3600) = 7392$$

Витрати на обслуговування P_o

$$P_o^B = 15000 + 1800 + 3696 = 20496 \text{ грн.}$$

$$P_o^{Ip} = 30000 + 3600 + 7392 = 40992 \text{ грн.}$$

Річні амортизаційні відрахування на капітальний ремонт та відбудову обладнання та апаратури визначаються за формулою:

$$A = \frac{B_v \cdot H_a}{100}, \quad (3.6)$$

де B_v - балансова вартість обладнання та апаратури. Вона дорівнює загальній сумі капітальних вкладень.

Норму амортизаційних відрахувань H_a приймаємо рівною 20%.

$$A^{Pr} = \frac{598750 \cdot 20}{100} = 119750 \text{ грн}$$

3.3.3 Витрати на паливо-мастильні матеріали

Загально відомо, що системи обліку разом з системами моніторингу сільгосптехніки (особливо при моніторингу витрат палива і часу роботи двигуна) дозволяють скоротити від 10 до 20 % витрат на ПММ.

Таблиця 3.2. – Матеріальні витрати на виробництво с/г продукції ПП «Могутнє»

Показники	2020 рік	2021 рік	2022 рік	Відхилення	
				+/-	%
Прямі матеріальні витрати, тис.грн	22669,3	21271,9	26027,1	+3357,8	+14,8
Вартість насіння, тис.грн	2267,3	3623,5	4672,9	+2405,6	+106,1
Вартість мінеральних добрив, тис.грн	8631,7	9829,3	11493,6	+2861,9	+33,2
Вартість палива та мастильних матеріалів, тис.грн	3117,6	4291,9	5638,1	+2520,5	+80,8
Інші матеріальні витрати, тис.грн	8652,7	3527,2	4222,5	-4430,2	-51,2

Витрати на ПММ за базовим варіантом складають $B_{ел} = 5638,1$ тис.грн. Приймаємо мінімальний відсоток зменшення витрат на ПММ за проектованим варіантом: 10%.

Витрати на ПММ за проектованим варіантом складають $B_{ел} = 5638,1 \times 0,9 = 5074,29$ тис.грн.

3.3.4. Витрати на обслуговування та ремонт засобів автоматизації

Витрати на обслуговування та ремонт засобів автоматизації можуть бути знайдені за формулою:

$$B_{po} = \frac{5\% \cdot B_v}{100}; \quad (3.7)$$

$$B_{po} = \frac{598750 \cdot 5}{100} = 29938 \text{ грн}$$

Річні експлуатаційні витрати складають:

$$U_e^B = 20496 + 5638100 = 5658596 \text{ грн.}$$

$$U_e^{Ip} = 40992 + 119750 + 5074290 + 29938 = 5264970 \text{ грн.}$$

3.3.5. Визначення терміну окупності капіталовкладень

Якщо впровадження інформаційних систем (ІС) призводить до скорочення витрат виробництва або собівартості продукції – розрахунковий коефіцієнт економічної ефективності можна розрахувати за формулою:

$$E_p = \frac{U_e^B - U_e^{Ip}}{K}, \quad (3.8)$$

де U_e^B – річні експлуатаційні витрати які були до впровадження ІС; U_e^{Ip} – річні експлуатаційні витрати після впровадження ІС; K – всього капіталовкладень.

$$E_p = \frac{5658596 - 5264970}{598750} = 0,657.$$

Враховуючи що умова $E_p \geq E_n$ виконується впровадження інформаційних систем є доцільним.

Результати розрахунку зводимо до табл. 3.3.

Таблиця 3.3 - Економічна ефективність удосконаленої системи оперативного управління підприємством

№ п/п	Показник	Одиниці вимірювання	Варіанти	
			існуючий	запропонований
1	Капітальні вкладення	грн.		598750
2	Заробітна плата на обслуговування	грн.	16800	33600
3	Відрахування до фондів соціального страхування	грн.	3696	7392
4	Амортизація	грн.		119750
5	Витрати на паливо мастильні матеріали	тис. грн.	5638,1	5074,29
6	Витрати на обслуговування і ремонт засобів автоматизації	грн.		29938
7	Експлуатаційні витрати	грн.	5658596	5264970
8	Річний економічний ефект	грн.	273876	
9	Термін окупності	роки	1,5	

Визначимо величину економічного ефекту при впровадженні ІС за формулою:

$$E_{ef} = (U_{\delta} - U_{np}) - E_n (K_{np} - K_{\delta}), \quad (3.9)$$

де: U_{δ} , U_{np} – величина експлуатаційних витрат за базовим и запропонованим варіантом відповідно;

K_{δ} , K_{np} – об'єм капітальних вкладень за варіантами, що порівнюються.

Результати розрахунку зводимо до табл. 3.3.

$$E_{ef} = (5658596 - 5264970) - 0,2 \cdot 598750 = 273876 \text{ грн.}$$

Визначимо період окупності додаткових капітальних вкладень при впровадженні удосконаленої системи оперативного управління за рахунок зниження експлуатаційних витрат:

$$T_{cn} = \frac{K_{np} - K_{\delta}}{U_{\delta} - U_{np}}, \quad (3.10)$$

$$T_{cn} = \frac{598750}{5658596 - 5264970} = 1,5 \text{ року.}$$

ВИСНОВКИ

У ході виконання кваліфікаційної роботи було визначено, що оперативне управління аграрним підприємством є складним і багатогранним процесом, який вимагає постійного аналізу й удосконалення.

На основі проведених досліджень можна зробити наступні висновки:

1. Оперативне управління є важливим елементом менеджменту, що забезпечує поточну адаптацію діяльності підприємства до змін зовнішнього середовища. Його основними завданнями є координація роботи підрозділів, оперативний контроль, прийняття управлінських рішень в межах встановленої стратегії. Ефективна система оперативного управління підвищує гнучкість організації та її здатність швидко реагувати на виклики ринку.

2. Оперативне управління в сільському господарстві має певні галузеві особливості, пов'язані з сезонністю, залежністю від природно-кліматичних умов, тривалим виробничим циклом. Це вимагає гнучких підходів в плануванні, обліку, контролі, координації підрозділів з урахуванням специфіки аграрного виробництва. Впровадження сучасних інформаційних технологій сприяє удосконаленню оперативного управління сільгосппідприємствами.

3. Ефективне інформаційне забезпечення є важливою умовою якісного оперативного управління сільськогосподарським виробництвом. Потрібна своєчасна, достовірна, аналітична інформація для прийняття управлінських рішень. Доцільно впроваджувати автоматизовані системи збору і обробки даних, цифрові технології. Це підвищить оперативність, зменшить вплив людського фактора, поліпшить якість управлінських рішень.

4. В умовах жорсткої конкуренції агропідприємства мають обирати стратегію інноваційного розвитку. Це передбачає впровадження нових технологій, сортів рослин, цифровізацію та автоматизацію процесів. Ключовими напрямками є біотехнології, точне землеробство, «розумне» сільське господарство. Інноваційність забезпечить конкурентоспроможність та ефективність аграрних підприємств.

5. ПП «Агрофірма Могутнє» веде діяльність на площі 1,5 тис. га. Це лише частина виробничої структури, що включає кілька підприємств у Кіровоградській та Тернопільській областях. Вся земля є орендованою. На даний час підприємство орендує 333 ділянки. Аналіз сильних і слабких сторін виявив, що підприємство має значний потенціал для розвитку і нарощування виробництва сільськогосподарської продукції за умови припинення військових дій та стабілізації економічного стану в Україні.

6. За період що аналізувався 2020-2022 роки діяльність підприємства була прибутковою. Аналіз показників ефективності використання виробничих ресурсів показав, що ефективність використання основних фондів, земельних ресурсів та матеріальних ресурсів погіршилася. Розмір прибутку за період 2020-2022 рр. постійно зменшувався. Негативним слід вважати зменшення показників прибутковості. Майже на 51% зменшився прибуток підприємства. Показники рентабельності мають досить низький рівень. Зменшення рентабельності склало 77,3%. Це пов'язано як з кліматичними умовами, так і насамперед з тяжким економічним станом країни, пандемією коронавірусу та військовими діями.

7. Ймовірність банкрутства підприємства у 2022 році була визначена за методом Альтмана. Оскільки значення Z-коефіцієнта дорівнює 2,74, тобто є меншим за 3,0, ймовірність банкрутства ПП «Могутнє» є ймовірною. Для забезпечення стійкого економічного становища підприємства на ринку було визначено економічні межі обсягів його діяльності, порушення яких може призвести до банкрутства. Беззбитковий обсяг виробництва становить 47664,94 тис. грн., тобто фактичний обсяг реалізації наближається до критичного.

8. Для запобігання подальшого негативного сценарію функціонування ПП «Могутнє» основними напрямками збільшення доходів підприємства у майбутньому повинні бути: вихід на нові ринки збуту, впровадження системи управління витратами та вдосконалення управління підприємством на засадах впровадження сучасних інформаційних технологій управління. А також, насамперед, вдосконалення правової бази функціонування аграрного бізнесу, політична та економічна стабільність в країні та закінчення бойових дій.

9. Після оцінки наявної системи оперативного управління на підприємстві було запропоновано впровадження двох інформаційних систем (ERP BAS АГРО та GPS-моніторинг сільгосптехніки) з послідуною їх інтеграцією між собою.

10. Запропоноване удосконалення системи оперативного управління підприємством при його впровадженні дозволить скоротити витрати на паливно-мастильні матеріали на 10%, що створить річний економічний ефект у розмірі 273876 грн. Також надходження достовірної оперативної інформації про бізнес-процеси буде сприяти прийняттю ефективних рішень керівництвом підприємства, що створить додатковий економічний ефект.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Беленков А. Розробка проекту впровадження точного землеробства. URL: <https://smartfarming.ua/ua-razrabotka-proekta-vnedreniyatochnogo-zemledeliya>.
2. Василенко В. Сільське господарство стає цифровим. URL: <http://www.ifarming.com.ua/сільське-господарство-стає-цифровим>.
3. Вакуленко К. М. Розвиток креативного сектору світової економіки. 2017. URL: <http://dspace.tneu.edu.ua/handle/316497/23132>.
4. Давимука С. А., Куйбіда В. С., Федулова Л. І. Тенденції розвитку нової регіональної політики країн-членів Європейського Союзу. Регіональна економіка. 2019. № 1 (91). С. 76-87
5. Піжук О. І. Цифрова трансформація економіки України: обмеження та можливості : монографія. Ун-т держ. фіск. служби України. – Ірпінь : Ун-т держ. фіск. служби України, 2020. – 503 с.
6. Руденко М.В. Особливості впливу цифровізації на функціонування сільськогосподарських підприємств. Вісник ХНАУ. Серія : Економічні науки. 2019. № 1. С.202-212.
7. Сурду Д. Аграрний бізнес в цифрову епоху – українські реалії. URL: <https://nachasi.com/2018/10/02/it-zemlerobstvo>.
8. Негрей, М. В. Цифрова трансформація аграрного сектору: перспективи, виклики та рішення. *Наукові записки НаУКМА. Економічні науки*, 2023, 8(1), 94–100. <https://doi.org/10.18523/2519-4739.2023.8.1.94-100>
9. Василенко В.О., Ткаченко Т.І. Виробничий (операційний) менеджмент: навчальний посібник. КИЇВ: ЦУЛ, 2003. 532 с.
10. Лівінський А. І. Напрями удосконалення системи стратегічного й оперативного планування реноваційного розвитку підприємств тваринництва. Агросвіт. 2018. № 14 С. 21-26
11. The global innovation index 2017. Innovation feeding the world/Soumitra Dutta, Bruno Lanvin, and Sacha Wunsch-Vincent. URL: http://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo_pub_gii_2017.pdf.

12. Писаренко Т.В. Стан інноваційної діяльності та діяльності у сфері трансферу технологій в Україні у 2017 році: аналітична довідка. Київ: УкрІНТЕІ, 2018. 98 с.
13. Афендікова Н.О. Інноваційний розвиток аграрного виробництва в сучасних умовах. Економіка та держава. 2016. No 6. С. 32–34.
14. Ковтун В. А. Стан та перспективи розвитку інноваційної діяльності сільськогосподарських підприємств. Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка, 2021, 6: 73-80.
15. Шаманська О.І. Формування системи інноваційно-орієнтованого розвитку аграрних підприємств. Ефективна економіка. 2016. No 12. С. 123–128.
16. Ковтун В.А. Стан та перспективи інвестиційного забезпечення галузі сільського господарства України. МНПІК. Сучасний рух науки, Way Science. Дніпро, 2018. С. 599–604.
17. Ковтун В.А. Роль інтелектуальних технологічних рішень для ефективного використання ресурсів сільського господарства. Східна Європа: економіка, бізнес та управління. 2019. No1(18). URL: <http://www.easterneurope-ebm.in.ua/18-2019-ukr>.
18. Семчук, Ж. В., Малецька О.І. Аналізування діяльності сільськогосподарських підприємств: практичні аспекти. Scientific notes of Lviv University of Business and Law, 2020, 26: 74-79.
19. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства: Г.В. Савицька, Навч. Посіб.-3тє вид., випр.. і доп. – К.: Знання, 2007. – 668 с. – (Вища освіта XXI століття).
20. Марченко М. Діджиталізація процесів управління бізнес-діяльністю сільськогосподарських підприємств. Галицький економічний вісник Тернопільського національного технічного університету, 2023, 81.2: 133-139.
21. Прайс. *Ukrainian intelligent technology*.
URL: <https://uit.kiev.ua/price/?l=uk#liczenziya-na-server> (дата звернення: 29.11.2023).
22. Купити ноутбук Lenovo ThinkPad L470 / 14" (1920x1080) IPS / Intel Core i7-6600U (2 (4) ядра по 2.6 - 3.4 GHz) / 12 GB DDR4 / 240 GB SSD NEW / Intel HD Graphics 520 / WebCam / HDMI / АКБ NEW / Windows 11 Pro в

Україні. *КомпБест* – інтернет-магазин брендovих ПК з Європи.

URL: <https://compbest.com.ua/ua/noutbuk lenovo thinkpad l470 14 1920x1080 ips intel core i7-6600u 2 4 yadra po 2.6 ->

[3.4 ghz 12 gb ddr4 240 gb ssd new intel hd graphics 520 webcam hdmi akb new windows 11 pro/](#) (дата звернення: 01.12.2023).

23. GPS трекери для трактора - GPSavto - відслідковування автомобілів людей тварин вантажів. *GPSavto - відслідковування автомобілів людей тварин вантажів.* URL: <https://gpsavto.com.ua/gps-trekeri/gps-trekeri-dlja-traktoriv/> (дата звернення: 01.12.2023).

ДОДАТКИ

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку
1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

Підприємство	ПП "Могутнє"	Дата (рік, місяць, число)	21	01	01
Територія	м.Кропивницький	за ЄДРПОУ	30285925		
Організаційно-правова форма господарювання	приватне	за КАТОТТГ ¹			
Вид економічної діяльності	с/г виробництво	за КОПФГ			
Середня кількість працівників ²		за КВЕД	01.11		
Адреса, телефон	Київська обл. Вишгородський р-н с.Глібівка Урочище Лугове б.1-А		32		

Одиниця виміру: тис. грн.

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на ____ рік ____ 20_20_ р.

Форма N 1 Код за ДКУД 1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000		
первісна вартість	1001		
накопичена амортизація	1002		
Незавершені капітальні інвестиції	1005		
Основні засоби	1010	10043	8074
первісна вартість	1011	11761	14010
знос	1012	1718	5936
Інвестиційна нерухомість	1015		
Довгострокові біологічні активи	1020	61	
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030		
інші фінансові інвестиції	1035		
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040		
Відстрочені податкові активи	1045		
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095	10104	8074
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	12852	28780
Поточні біологічні активи	1110	1696	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	11977	8213
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130		
з бюджетом	1135		
у тому числі з податку на прибуток	1136		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155		
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165	3578	1226
Витрати майбутніх періодів	1170		
Інші оборотні активи	1190		
Усього за розділом II	1195	30103	38219
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
Баланс	1300	40207	46293

Пасив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	3276	3276
Капітал у дооцінках	1405		
Додатковий капітал	1410	4662	7234
Резервний капітал	1415	8220	8378
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	7416	9936
Неоплачений капітал	1425	()	()
Вилучений капітал	1430	()	()
Усього за розділом I	1495	23574	28824
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500		
Довгострокові кредити банків	1510		
Інші довгострокові зобов'язання	1515		
Довгострокові забезпечення	1520		
Цільове фінансування	1525		
Усього за розділом II	1595		
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600		
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615	14641	16326
розрахунками з бюджетом	1620	313	104
у тому числі з податку на прибуток	1621		
розрахунками зі страхування	1625	9	9
розрахунками з оплати праці	1630	57	104
Поточні забезпечення	1660		
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690	1613	926
Усього за розділом III	1695	16633	17469
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		
Баланс	1900	40207	46293

Керівник

Головний бухгалтер

(Із змінами і доповненнями, внесеними наказами Міністерства фінансів України від 27 червня 2013 року N 627, від 9 липня 2021 року N 385)

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку
1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

		Дата (рік, місяць, число)	КОДИ		
Підприємство	ПП "Могутнє"	за ЄДРПОУ	22	01	01
Територія	м.Кропивницький	за КАТОТГП ¹	30285925		
Організаційно-правова форма господарювання	приватне	за КОПФГ			
Вид економічної діяльності	с/г виробництво	за КВЕД	01.11		
Середня кількість працівників ²			28		
Адреса, телефон	Київська обл. Вишгородський р-н с.Глібівка Урочище Лугове б.1-А				

Одиниця виміру: тис. грн.

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на ____ рік ____ 20_21_ р.

Форма N 1 Код за ДКУД 1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000		
первісна вартість	1001		
накопичена амортизація	1002		
Незавершені капітальні інвестиції	1005		2024
Основні засоби	1010	8074	26350
первісна вартість	1011	14010	37351
знос	1012	5936	11001
Інвестиційна нерухомість	1015		
Довгострокові біологічні активи	1020		
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030		
інші фінансові інвестиції	1035		
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040		
Відстрочені податкові активи	1045		
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095	8074	28374
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	28780	23485
Поточні біологічні активи	1110		
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	8213	28461
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130		
з бюджетом	1135		
у тому числі з податку на прибуток	1136		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155		289
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165	1226	751
Витрати майбутніх періодів	1170		
Інші оборотні активи	1190		
Усього за розділом II	1195	38219	52986
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
Баланс	1300	46293	81360

Пасив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	3276	3276
Капітал у дооцінках	1405		
Додатковий капітал	1410	7234	8141
Резервний капітал	1415	8378	11777
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	9936	27769
Неоплачений капітал	1425	()	()
Вилучений капітал	1430	()	()
Усього за розділом I	1495	28824	50963
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500		
Довгострокові кредити банків	1510		
Інші довгострокові зобов'язання	1515		
Довгострокові забезпечення	1520		
Цільове фінансування	1525		
Усього за розділом II	1595		
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600		
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615	16326	29124
розрахунками з бюджетом	1620	104	80
у тому числі з податку на прибуток	1621		
розрахунками зі страхування	1625	9	19
розрахунками з оплати праці	1630	104	274
Поточні забезпечення	1660		
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690	926	900
Усього за розділом III	1695	17469	30397
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		
Баланс	1900	46293	81360

Керівник

Головний бухгалтер

(Із змінами і доповненнями, внесеними наказами Міністерства фінансів України від 27 червня 2013 року N 627, від 9 липня 2021 року N 385)

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку
1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

Підприємство	ПП "Могутнє"	Дата (рік, місяць, число)	23	01	01
Територія	м.Кропивницький	за ЄДРПОУ	30285925		
Організаційно-правова форма господарювання	приватне	за КАТОТТГ ¹			
Вид економічної діяльності	с/г виробництво	за КОПФГ			
Середня кількість працівників ²		за КВЕД	01.11		
Адреса, телефон	Київська обл. Вишгородський р-н с.Глібівка Урочище Лугове б.1-А		28		

Одиниця виміру: тис. грн.

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на ____ рік ____ 20__22__ р.

Форма N 1 Код за ДКУД 1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000		
первісна вартість	1001		
накопичена амортизація	1002		
Незавершені капітальні інвестиції	1005	2024	6063
Основні засоби	1010	26350	22483
первісна вартість	1011	37351	37755
знос	1012	11001	15272
Інвестиційна нерухомість	1015		
Довгострокові біологічні активи	1020		
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030		
інші фінансові інвестиції	1035		
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040		
Відстрочені податкові активи	1045		
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095	28374	28546
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	23485	39728
Поточні біологічні активи	1110		
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	28461	34005
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130		
з бюджетом	1135		
у тому числі з податку на прибуток	1136		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	289	423
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165	751	1325
Витрати майбутніх періодів	1170		
Інші оборотні активи	1190		
Усього за розділом II	1195	52986	75481
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
Баланс	1300	81360	104027

Пасив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	3276	3276
Капітал у дооцінках	1405		
Додатковий капітал	1410	8141	20438
Резервний капітал	1415	11777	15210
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	27769	26126
Неоплачений капітал	1425	()	()
Вилучений капітал	1430	()	()
Усього за розділом I	1495	50963	65050
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500		
Довгострокові кредити банків	1510		
Інші довгострокові зобов'язання	1515		
Довгострокові забезпечення	1520		
Цільове фінансування	1525		
Усього за розділом II	1595		
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600		
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615	29124	36720
розрахунками з бюджетом	1620	80	593
у тому числі з податку на прибуток	1621		
розрахунками зі страхування	1625	19	26
розрахунками з оплати праці	1630	274	205
Поточні забезпечення	1660		
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690	900	1433
Усього за розділом III	1695	30397	38977
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		
Баланс	1900	81360	104027

Керівник

Головний бухгалтер

(Із змінами і доповненнями, внесеними наказами Міністерства фінансів України від 27 червня 2013 року N 627, від 9 липня 2021 року N 385)

Підприємство ПП "Могутнє"

(найменування)

Дата (рік, місяць, число) 21 01 01
за ЄДРПОУ

КОДИ		
21	01	01
30285925		

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)за рік 20_20_ р.

Форма N 2

Код за ДКУД

1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	41893	55466
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	27288	25691
Валовий:			
прибуток	2090	14605	29775
збиток	2095	()	()
Інші операційні доходи	2120		
Адміністративні витрати	2130	1876	2500
Витрати на збут	2150	11605	25436
Інші операційні витрати	2180	125	131
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	999	1708
збиток	2195	()	()
Дохід від участі в капіталі	2200		
Інші фінансові доходи	2220		
Інші доходи	2240		
Фінансові витрати	2250		
Втрати від участі в капіталі	2255	()	()
Інші витрати	2270	82	582
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	917	1126
збиток	2295	()	()
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300		
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	917	1126
збиток	2355	()	()

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		
Накопичені курсові різниці	2410		
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		
Інший сукупний дохід	2445		
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450		
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460		
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465		

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	22669	30061
Випрати на оплату праці	2505	1726	2288
Відрахування на соціальні заходи	2510	380	505
Амортизація	2515	4219	5597
Інші операційні витрати	2520	11981	15889
Разом	2550	40975	54340

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600		
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605		
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610		
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615		
Дивіденди на одну просту акцію	2650		

Керівник

Головний бухгалтер

Підприємство ПП "Могутнє"

(найменування)

Дата (рік, місяць, число) 22 01 01
за ЄДРПОУ

КОДИ		
22	01	01
30285925		

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)за рік 20_21_ р.

Форма N 2

Код за ДКУД

1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	56820	41893
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	44690	27288
Валовий:			
прибуток	2090	12130	14605
збиток	2095	()	()
Інші операційні доходи	2120		
Адміністративні витрати	2130	2115	1876
Витрати на збут	2150	9107	11605
Інші операційні витрати	2180	429	125
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	479	999
збиток	2195	()	()
Дохід від участі в капіталі	2200		
Інші фінансові доходи	2220		
Інші доходи	2240		
Фінансові витрати	2250		
Втрати від участі в капіталі	2255	()	()
Інші витрати	2270		82
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	479	917
збиток	2295	()	()
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300		
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	479	917
збиток	2355	()	()

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		
Накопичені курсові різниці	2410		
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		
Інший сукупний дохід	2445		
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450		
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460		
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465		

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	21272	22669
Витрати на оплату праці	2505	1878	1726
Відрахування на соціальні заходи	2510	413	380
Амортизація	2515	5066	4219
Інші операційні витрати	2520	23499	11981
Разом	2550	52128	40975

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600		
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605		
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610		
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615		
Дивіденди на одну просту акцію	2650		

Керівник

Головний бухгалтер

Підприємство ПП "Могутнє"

(найменування)

Дата (рік, місяць, число) 23 01 01
за ЄДРПОУ

КОДИ		
23	01	01
30285925		

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)за рік 20_22_ р.

Форма N 2

Код за ДКУД

1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	49609	56820
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	38721	44690
Валовий:			
прибуток	2090	10888	12130
збиток	2095	()	()
Інші операційні доходи	2120	24	
Адміністративні витрати	2130	2403	2115
Витрати на збут	2150	7358	9107
Інші операційні витрати	2180	700	429
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	451	479
збиток	2195	()	()
Дохід від участі в капіталі	2200		
Інші фінансові доходи	2220		
Інші доходи	2240		
Фінансові витрати	2250		
Втрати від участі в капіталі	2255	()	()
Інші витрати	2270		
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	451	479
збиток	2295	()	()
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300		
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	451	479
збиток	2355	()	()

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		
Накопичені курсові різниці	2410		
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		
Інший сукупний дохід	2445		
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450		
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460		
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465		

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	26027	21272
Витрати на оплату праці	2505	2194	1878
Відрахування на соціальні заходи	2510	483	413
Амортизація	2515	4271	5066
Інші операційні витрати	2520	16207	23499
Разом	2550	49182	52128

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600		
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605		
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610		
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615		
Дивіденди на одну просту акцію	2650		

Керівник

Головний бухгалтер

Ім'я користувача:
Сисоліна Наталія

ID перевірки:
1016084033

Дата перевірки:
26.01.2024 12:29:07 EET

Тип перевірки:
Doc vs Internet + Library

Дата звіту:
26.01.2024 13:29:43 EET

ID користувача:
100005705

Назва документа: Кваліф_р-та_ БогаченкоСВ_EA-22мз-1_4

Кількість сторінок: 67 Кількість слів: 10944 Кількість символів: 92747 Розмір файлу: 1.42 MB ID файлу: 1015795514

16 слів позначені як "вилучені" та не враховуються у підрахунку слів

Виявлено модифікації тексту (можуть впливати на відсоток схожості)

18.4%

Схожість

Найбільша схожість: 6.24% з джерелом з Бібліотеки (ID файлу: 1013108712)

14.1% Джерела з Інтернету 844

Сторінка 69

8.62% Джерела з Бібліотеки 87

Сторінка 73

0% Цитат

Не знайдено жодних цитат

Не знайдено жодних посилань

0%

Вилучень

Деякі джерела вилучено автоматично (фільтри вилучення: кількість знайдених слів є меншою за 8 слів та 0%)

0% Вилучення з Інтернету 9

Сторінка 74

0% Вилученого тексту з Бібліотеки 3

Сторінка 74

Модифікації

Виявлено модифікації тексту. Детальна інформація доступна в онлайн-звіті.

Замінені символи 38

Підозріле форматування 11 сторінок